

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGÓS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.
(július és augusztus hónapok kivételével)

HELD JÁNOS KÖNYVTÁR
BUDAPEST, II., MECSET UTCA 8.
TELEFON: 1-180 95.

Főszerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.
Felolós szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :
FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069
A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája: 41.951.

Változás a magyar igazságügy legfőbb vezetésében,

Lázár Andor bucsúztatása és Mikecz Ödön üdvözlése.

A magyar igazságügyi kormányzat vezetője személyében példátlanul hosszú idő, öt és fél év óta változás nem történt. Ez év március hó elején azonban a Darányi kormány részleges újjáalakítása keretében elhagyta az igazságügyminiszteri széket Lázár Andor, aki nem régen súlyos műtéten esett szerencsésen keresztül, akire nézve azonban az ezzel kapcsolatos gyöngékedése nem tették kívánatosná, hogy a nagy idegerőt igénylő és fizikai megerőltetést jelentő munkát továbbra is végezze.

Az ország és elsősorban a gondjaira bízott igazságszolgáltatás őszinte sajnálattal vette tudomásul Lázár Andor távozását. Az az öt és fél év, amelyet ő a magyar igazságügy legfőbb pozíciójában minden illetékes tényező osztatlan meglegedésére eltöltött, már önmagában véve is azt a kétségtelen értéket jelenti, hogy hivatottsága és személyi tulajdonságai az előkelő állás betöltésére vitathatatlanul alkalmasak voltak, mert ilyen majdnem példátlanul hosszú ideig egy miniszteri tőrét vezetni csak közmelegedésre s csak általános elismerés és bizalom alapján lehet. Ennek az általános meglegedésnek hangja esendül ki abban a megleghangú, legmagasabb felmentő kéziratban, amelyet Magyarország kormányzója a távozó igazságügyminiszterhez intézett s

Változás a magyar igazságügy legfőbb vezetésében.

Lázár Andor bucsúztatása és Mikecz Ödön üdvözlése.

A budapesti kamara közgyűlése.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

Kolosváry Bálint és Menyhárh Gáspár előadásai.

Közlemények.

Kamaraközi értekezlet.

Az országos egyesület központi bizottsági ülése.

A nyugdíjintézeti döntőbíróság megalakulása.

Új igazságügyi államtitkár.

Halálozások.

A budapesti közjegyzők forgalmi adó közössége.

Felsőházi tagválasztás.

A budapesti kamara társasvacsorája.

Az osztrák államjogi helyzetváltozás és a közjegyzőség.

A Magyar Jogászegylet díszközgyűlése Esztergomban.

„Magyarosan“.

Az ügyvédi vizsgák 1937. évi statisztikája.

Az osztrák közjegyzői biztosító intézet zárószámadata.

A nyugdíjintézet közleménye.

Állásközvetítés.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle.

Jog.

Notariatszeitung.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Illetékjog.

amelyben a magyar alkotmányosság és jogrendnek súlyos viszonyok között való maradéktalan biztosítása körül szerzett kimagasló érdemeit a legmagasabb elismeréssel méltányolja.

Ahogy a legmagasabb hely, oly őszinte és igaz érzésekkel vett búcsút Lázár Andortól a magyar igazságszolgáltatás minden vezető tényezője, a miniszterium, a legfőbb bíróságok, az ügyvédi és a közjegyzői kar. Az igazságügyi miniszterium nevében Bereczely Jenő államtitkár különös melegséggel méltatta Lázár Andornak az igazságügy élén öt és fél éven keresztül folytatott komoly eredményekkel, még a nyugodt viszonyok közepette is értékes alkotásokkal teljesnek minősíthető nagyvonalú munkásságát. Lázár Andor válaszában hangsúlyozta, hogy munkájában az igazság művelésének magasztos gondolata vezette. Művelni és fejleszteni akarta azt a jogot, amelynek harmonikus kifejezése nélkül társadalmi és nemzeti békét nem lehet elképzelni. Nagy elismeréssel emlékezett meg a magyar bíróságokról, amelyek a független ítélet és az igazságkeresés tiszta útjait mindig féltékenyen őrzik. De megemlékezett a nehéz gazdasági viszonyok között nehéz küzdelmet folytató magyar ügyvédi és közjegyzői karról is, amelynek tagjai is megérdemlik az elismerést és a segítő kezét.

Lázár Andor miniszteri búcsúbeszédének ez az utolsó akkordja, amint erről öt és fél évi miniszteri működése alatt a magyar közjegyzői kar állandóan, őszinte hálával és nagy megnyugvással szerzett tudomást, kétségtelen bizonyítékát szolgáltatva annak a különös méltánlásnak, amelyben Lázár Andor a közjegyzői intézmény igazságszolgáltatási jelentőségét mindig részesítette. Ha ennek a közlönynek előző évfolyamait végiglapozzuk, mindig ott találjuk Lázár Andor részéről a legilletékesebb elismerését annak, hogy a közjegyzőség a magyar jogszolgáltatás keretében nagyfontosságú ténykedést közmegelegedésre végez s hogy ez az intézmény a fejlesztésre, annak munkásai pedig anyagi függetlenségük biztosítására indokoltan érdekesek.

Ennek a közlönynek 1932. évi 8. számában Lázár Andor miniszteri kinevezéséről megemlékezve megállapítottuk, hogy vele szemben a közjegyzői karnak indokolt bizalmat kell előlegeznie, mert vele gyakorlati jogász kerül a miniszteri székbe, akinek tudnia és elismernie kell a közjegyzői intézmény jogszolgáltatási fontosságát. Ugyancsak ebben a számban közöltük Lázár Andornak az öt üdvözlő közjegyzői küldöttség előtt tett azt a nyilatkozatát, hogy neki, mint igazságügyminiszternek lelkiismeretes

és legnagyobb mértékű gondoskodásának lesz tárgya a nemes tradíciókkal bíró és az igazságszolgáltatás erős oszlopát jelentő közjegyzői intézmény. Kijelentette továbbá, hogy a hétköznapi értelemben vett pártpolitikának a közjegyzőség terén érvényesülnie nem lehet s hogy a közjegyzőknél, mint közhitelű személyeknek a mindennapi élet aprólékos gondjaitól mentesítve oly helyzetben kell lenniök, hogy a maguk és családjuk egzisztenciáját biztosíthassák.

Az 1933. évfolyam 3. számában a félévi miniszteri működés alatt eszközölt kinevezéseinek mérlegét kommentáltuk s eszerint hat közjegyzői kinevezés közül csupán egy esett a karon kívül álló személyre.

E közlöny 1933. évfolyam 4. számában közöltük a képviselőház igazságügyi bizottságában tett azt a nagyfontosságú kijelentését, hogy a közigazgatás reformjával kapcsolatban előreláthatóan meg fog szűnni a községi jegyzők magánmunkálkodása. Az 1934. évi jubiláris szám élén jelent meg Lázár Andor meleg elismerést tartalmazó nyilatkozata a közjegyzőkről, akikről gondoskodni kell abban az irányban, hogy kenyerük ne legyen olyan kicsi és bizonytalan, hogy az anyagi gondok a közjegyzői állásban nélkülözhetetlen bizalom erkölcsi alapjainak fenntarthatását is veszélybe sodorhassák. Az 1935. évfolyam 1. számban az országos egyesület jubiláris közgyűléséről megemlékezve, közöltük Lázár Andornak a közjegyzői kart üdvözlő emelkedett szellemű beszédét, amelyben azt a kívánságát fejezte ki, hogy a mai nehéz idők nagy megpróbáltatásai alatt roskadozó magyar közjegyzői kar érdemes munkásságához méltóan mielőbb egyenesedjék fel azért is, mert ennek az értékes fának gyökerei az erkölcs, a becsület és a tudás talajából táplálkoznak. Az 1936. évfolyam 4. számában megemlékezünk Lázár Andornak arról a nagyfontosságú bejelentéséről, hogy a közjegyzői rendtartás reformját is elhatározott szándéka megvalósítani s hogy a hagyatéki díjak újabb szabályozása által a szociális követelményeknek is megfelelően valamennyire sikerült a közjegyzői kar helyzetén javítani. Öt éves miniszteri jubileuma alkalmából az 1937. évfolyam 8. számában megállapítottuk „megnyugvás és öröm, hogy az elmúlt öt év súlyos megpróbáltatásai és eddig alig ismert nehézségek közepette a vezetőkész erős irányítása következtében a zaklatott magyar életnek szikla szilárd bástyája volt az igazságszolgáltatásnak a jog abszolút tiszteletében való gyakorlása nemcsak, hanem az igazságügyminiszter öt évi

jog alkotásaival egy jobb jövő magyar jogrendszerének kiépítésében is tevékeny munkás volt.“

Ezek a közlések Lázár Andornak a magyar közjegyzői kar és az intézménnyel szemben annak helyesen elismert jogszolgáltatási hivatásával indokolt jóindulatát nemcsak kijelentésekben, hanem nyilvánvaló és céltudatos eselekvésekben is minden kétségen felül tanúsítják. Jól tudjuk, hogy a közjegyzői rendtartás reformjának megalkotására vonatkozó nagyfontosságú nyilatkozatát eddig akaratán kívül álló okokból nem válthatta be. Egyéb kijelentéseit azonban mindig követte a megfelelő eselekvés úgy, hogy távozását a magyar közjegyzői kar különlegesen indokolt őszinte sajnálattal vette tudomásul. A jog nagy tisztelője és tetterős munkása távozik magas tiszttségéből, akinek öt és fél évi nehéz viszonyok között is komoly eredményekkel teljes munkásságát az egész magyar jogéletnek s ennek keretében a magyar közjegyzői karnak is igaz elismeréssel és őszinte hálával kell kényszerűen tudomásul vennie.

Meg kell még emlékeznünk arról, hogy Lázár Andor távozása alkalmával a következő, a közjegyzői annalesek lapjain mindig büszke dokumentumként szolgáló leiratot intézte a budapesti kir. közjegyzői kamarához:

„Magyar Királyi Igazságügyminiszter
9.782/1938. I. M. VIII. szám.

Közel öt és félevesi igazságügyminiszteri működésem alatt a Kamara részéről állandóan a közérdek szolgálására törekvő, határozatos és odaadó támogatással találkoztam.

Amikor e hosszú idő után viselt állásomból távozom, a Kamarának ezért a nemes hagyományaihoz hű tevékenységéért őszinte köszönetemet nyilvánítom.

Budapest, 1938. évi március hó 9. napján.

Lázár s. k.“

Itt emlékeznünk meg végül arról is, hogy a magyar közjegyzői és helyettesi kar külön nagyszámú küldöttséggel kereste fel március hó 21-én lakásán Lázár Andor dr. volt igazságügyminisztert. A közjegyzői kar nevében *Holitscher* Szigfrid dr. a budapesti kamara elnökhelyettese méltatta azt a nagyértékű tevékenységet, amelyet Lázár Andor az igazságügyi kormányzat élén öt és félevesi működése alatt kifejtett s bensőséges szavakkal köszönte meg azt a jóindulatú támogatást, amelyben minisztersége alatt a magyar közjegyzői kart és intézményt részesítette. Lázár Andor válaszában újfólag is hangoztatta azt a mindig vallott meggyőző-

dését, hogy a magyar közjegyzőség a jogszolgáltatásnak egyik legfontosabb tényezője, amelyet jóindulattal támogatni a mindenkori igazságügyminiszternek egyszerűen kötelessége. A helyettesi kar elismerő érzéseit *Pulay* József dr., a helyettesi egyesület elnöke tolmácsolta s Lázár Andor erre a búcsúbeszédre is meleg szavakkal válaszolt.

* * *

Lázár Andor felmentésével egyidejűleg jelent meg a legfelsőbb kézirat, amely szerint a kormányzó *Mikecz* Ödön dr. igazságügyi államtitkárt igazságügyminiszterré nevezte ki. *Mikecz* Ödön dr. előbb Budapesten, majd Nyíregyházán folytatott ügyvédi gyakorlatot. Mint a nyíregyházi ügyvédi kamara ügyészét 1932-ben Szabolcs vármegye főispánjává nevezték ki. 1936-ban a miniszterelnöki sajtóosztály főnöke lett. Később belügyi, majd igazságügyi államtitkárrá nevezték ki. Rövid államtitkári működése után lett a kormányzó bizalmából a magyar igazságszolgáltatás legfőbb irányítója. Gyorsan a legmagasabb polera emelkedő karrierje kétségtelenül önmagában véve is kivételesen nagy tehetséget tétélez fel, amint hogy kétségtelenül alapos jogászi felkészültség, kiváló egyéni képességek s amellet politikai hivatottság is kísérték. *Mikecz* Ödönt 44 éves korában a magyar igazságszolgáltatás legmagasabb polcára. Mindezek a körülmények igazolják és alaposnak teszik azt a várakozást, amellyel az ország s elsősorban a magyar jogszolgáltatás munkásai *Mikecz* Ödön igazságügyminiszteri működése elé tekintenek. A közjegyzői karra pedig különösen megnyugtató az a többször is hangoztatott kijelentése, amely szerint közjegyzői vonatkozásban is változatlanul fogja követni azokat az irányelveket, amelyek elődje Lázár Andor miniszteri működését a közjegyzői intézmény nívón tartása és fejlesztése tekintetében az egész közjegyzői kar előtt annyira rokonszenvenessé tették.

A budapesti kir. közjegyzői kamara *Mikecz* Ödön igazságügyminisztert hivatalba lépése alkalmából március hó 24-én üdvözölte. A kamara küldöttségét a képviselőház miniszteri szobájában fogadta az új igazságügyminiszter, akit *Lázár* Ferenc dr. a kamara elnöke, felsőházi tag a következő közvetlen; bensőséges szavakkal köszöntött:

„Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Méltóztassék megengedni, hogy magas tisztének elfoglalása alkalmából, — tolmácsolhassam Nagyméltóságod előtt a buda-

pesti királyi közjegyzői kamara őszinte meleg üdvözlését és jókívánságait.

A közjegyzői kamara és a közjegyzői kar szorosan és nagy elhatározottsággal áll Nagyméltóságod mögött, nemesak mint legfőbb felügyeleti hatóság mögött, hanem mint a magyar állam azon legfőbb intézménye mellett, amelyik a legmagasabb fokon hivatott az ország törvényeinek, alkotmányának, az állampolgárok jogélete, vagyoni és közjogi nyilvánulási szabadsága és törvényes rendjének a védelmére, megőrzésére és biztosítására.

Minél nehezebb az ország gazdasági és politikai helyzete, annál erősebb kézben kell összpontosulni azon közjogi biztosítóknak, melyek az állampolgári jogok gyakorlásának rendjét és biztonságát jelentik.

Mi, akik nehéz körülmények között is változatlan erkölcsi felfogással töltjük be pozícióinkat, — Nagyméltóságod személyében helyesen kiválasztottnak véljük azt a férfit, aki sok igen kiváló elődje nyomán, bármennyire megnehezedett viszonyok között is, képes lesz kellő bátorsággal, tudással, lelki emelkedettséggel és elhatározottsággal az ősi magyar jogász szellem által inspirálva, — mindig megalkuvás nélkül és eredményesen szolgálni azokat a fentebb vázolt célokat, melyeknek szolgálata tartani fogja és tartani képes azokat a kipróbált pilléreket, amelyeken a magyar állam mai és ősi berendezettsége áll és felépült.

Mi nemesak a legfőbb felügyeleti hatóságnak kijáró tiszteletet, de nagy bizalmat és megnyugvást éreztünk Nagyméltóságod személyével szemben, kinek jogászai politikai iskolázottsága, igaz magyar érzése, fájának szeretete és a nemzet jövője vigyázó szolgálatára hivatott puritán erős egyénisége, elgondolásunk szerint kiválóan alkalmassá teszik magas tisztének betöltésére.

Engedje remélnünk, hogy Nagyméltóságod, mint kiváló gyakorló jogász megértő jóindulattal leendő intézményünk működése, annak bajai és nehézségei és nivója iránt, — s a közjegyzőség életnyilvánulásait figyelemmel kísérve meghallgatásra találunk Nagyméltóságodnál indokolt felterjesztéseink, reformgondolataink, — s hogy remélhessük, miszerint mindaddig, amíg a kar, amelyet multja, hivatása és nemes hagyományai is köteleznek, — arra érdemesnek mutatkozik — számíthat Nagyméltóságod jóindulatú, megértő támogatására s ha kell védelmére.

Nagyméltóságodnak a jog uralmának szolgálatára irányuló működésére, amelyben miránk mindenkor számítani méltóztassék, a jó Isten áldását kérem!

A tartalmas, okos beszédre adott válaszában Mikecz Ödön mindenképp előtt meleg szavakkal köszönte meg, hogy a kamara olyan népes küldöttségben jelent meg, kijelentette, hogy különösen nagyon értékeli azokat a nyilatkozatokat, amelyekkel Lázár Ferenc őt, illetve munkásságát a közjegyzői kar nevében érdemien felül méltatta. Az igazságügyi szervezeteknek nemes tradíciói vannak, amelyeknek alapja nem a véletlen, hanem maga az igazság. Ezek a tradíciók különösen feltalálhatók a közjegyzői intézményben, amely a jogszolgáltatásnak egyik legfontosabb szervezeti eszköze. A közjegyzőség nem a megsértett jogrend helyreállítója, hanem egészséges jogrend megteremtője. A kar intakt erkölcsi felfogás mellett működő munkásai tudásukkal, kitűnő jogászai képességeikkel nagy mértékben zárják ki a későbbi pereskedéseket. A magyar jogszolgáltatásnak és jogéletnek nélkülözhetetlen intézménye a közjegyzőség, amelynek sorsát minden igazságügyminiszternek megértéssel kell kezelnie. Alapkelléke ennek az intézménynek a helyes szelekció. A helyesen szelektált egyéneknek azonban anyagi függetlenséget is biztosítani kell, bár kétségtelen, hogy a változott viszonyok között a közjegyzőség részére a régi anyagi nivót megadni már nem lehet. Ennek ellenére a maga részéről is örvendetesen állapítja meg, hogy a kar szelleme nem romlott s a jog és etika magas törvényei szellemében változatlan hűséggel látja el fontos jogszolgáltatási feladatát. Kijelenti, hogy azt az utat, amelyet a közjegyzőséggel szemben elődje követett, változatlanul követni fogja. Elsősorban is a kinevezéseknél gondos figyelemmel lesz a közjegyzőjelöltek jogos igényeire. Másodsorban pedig, mert maga is úgy látja, hogy a közjegyzői intézmény nem tokosodhatik meg s így azt az alapsajátságok fenntartásával megfelelően reformálni kell. A kar mindkét irányban megnyugvással veheti tudomásul, hogy a megértés nála hiányozni nem fog. Nagyon köszöni a kar üdvözlését mert működéséhez nagy támasz és erős biztosíték lesz számára ennek az előkelő, kiválasztott testületnek oly készséggel ígért támogatása.

A miniszter válaszában elhangzása után a küldöttség tagjai Mikecz Ödönt lelkesen megéljenezték, majd a miniszter a küldöttség tagjaival hosszasan elbeszélgetett.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete részéről Mikecz Ödön igazságügyminisztert március hó 29. napján az igazságügyminisztérium fogadó termében külön küldöttség üdvözölte. A küldöttséget Hanny Tódor dr. az országos egyesület elnöke

vezette s abban résztvettek: Baranyi Antal, Bares Ernő, Haller Károly, Hedry Aladár, Horváth Kamilló, Kaprinay Endre, Körössy Bertalan, Markó István, Nemes József, Rónay Tibor, Szemerjay-Petrán Tibor, Szécsi Ferenc, Tamásfalvy-Thury Géza, vitéz Tóthfaludy Aladár kir. közjegyzők és Hirkó Boldizsár kir. közjegyző-helyettes. Hanny Tódor dr. a küldöttség nevében a miniszterhez a következő üdvözlő beszédet intézte:

„A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete képviselőjében vagyunk bátrak megjelenni, hogy Nagyméltóságodat magas tiszttségének elfoglalása alkalmából mély tisztelettel és teljes bizalommal köszöntjük. Nagyméltóságodnak közismert igazságszeretete, sokoldalú képzettsége és tapasztalata, valamint eddigi közéleti működése mind megannyi biztosíték arra nézve, hogy hazánk igazságyügye Nagyméltóságodnál arra hivatott, jó kezekbe van letéve. Nagyméltóságodra fontos feladatok várnak. Nagy horderejű törvények vannak készülóban, amelyek kihatásait ma még alig lehet előre látni. Bízunk benne, hogy Nagyméltóságodnak sikerül ezeket a feladatokat jogéletünk lényeges megrázkódtatása nélkül megoldani.

Legyen szabad néhány szóval megemlítenünk, hogy közjegyzői gyakorlatunkban jelenleg nagyon sok nehézséggel küzdünk. Ennek oka egyrészt az a bizonytalanság, amely beállott annak következtében, hogy az utóbbi 20 évben az államhatalom — bizonyára jól megfontolt politikai okokból — ismételve is mélyen belenyúlt a magánjog viszonyokba, ami a népben — némelykor talán bennünk is — megingatta a hitet a szerződések és az azokon alapuló jogok érvényesíthetése iránt. Egy másik oka nehézségeinknek az 1875. évből származó közjegyzői rendtartásunknak elavult és hiányos volta.

Kívánatos lenne tehát egyrészt az imént említett kivételes intézkedéseknek fokozatos leépítése, másrészt pedig olyan közjegyzői rendtartás, mely a mai kor követelményeinek mindenben megfelel. Olyan rendtartást óhajtanánk, amely a közjegyzői intézmény fejlesztése mellett felszabadít bennünket mindazon, ma már mivel sem indokolt korlátozások alól, amelyek a hozzánk forduló jogkereső ügyfelek érdekeivel határozottan ellenkeznek. Olyan rendtartást kívánánk, amely az egész országban egységes gyakorlatot jelent, kizárja annak lehetőségét, hogy egyes szakaszai különféle módon értelmeztesse. Értesülésünk szerint rendtartásunk reformja a magas Igazságügyminisztérium arra hivatott osztályában már előkészítés alatt is áll. Tiszteletteljes kérelmünk oda irá-

nyulna, méltóztassék megengedni, hogy mi már az előadói javaslathoz még mielőtt az a nagy nyilvánosság elé kerülne, hozzászólhassunk és Nagyméltóságod értékes figyelmébe ajánlhassuk mindazon rendelkezéseket, amelyeknek felvételét az új rendtartásba közérdekből szükségesnek és kívánatosnak tartjuk.

Amidőn hálás köszönetet mondok Nagyméltóságodnak, hogy bennünket nagy elfoglaltsága közepette fogadni méltóztatott, a közjegyzői intézményt és karunkat Nagyméltóságodnak magas jóakarataiba ajánljuk s Nagyméltóságodra és igazságügyminiszteri működésére az ég bőséges áldását kérjük.“

Mikecz Ödön dr. igazságügyminiszter az üdvözlő beszédre adott válaszában mindenekelőtt megköszönte az egyesület részéről megnyilvánult bizalmat, majd kijelentette, hogy tudatában van azoknak a nehézségeknek, amelyek a vállalt pozíció megfelelő betöltésével együtt járnak. Legfőbb törekvése azonban az, hogy a gazdasági élet egyre súlyosbodó viszonyai közepette is az állami élet jogszabályszerű kereteit megőrizze és, hogy az évezredes magyar alkotmány rendelkezéseivel ellentétbe semmi vonatkozásban se jöjjön.

Kétségtelen, hogy bizonyos fokú jogbizonytalanság tényleg van s ennek oka véleménye szerint az, hogy az évtizedek előtt alkotott jogszabályokkal a ma feladatait megoldani nem lehet. Az általános érvényű alapelveket a változó viszonyokhoz mindig hozzá kell simítani.

A közjegyzői intézmény a jogszolgáltatás keretében azért különleges érték s azért van annak különleges közéleti jelentősége is, mert annak keretében egy anyagilag aránylag független kiválasztott kar szolgálja osztatlan közbizalom mellett a jogszolgáltatás fontos érdekeit.

A közjegyzői rendtartás reformjának szükségességéről maga is meg van győződve, véleménye szerint azonban az alapelveken nem kell változtatni, csupán az elavult és idejét múlt intézkedéseket kell pótolni s oly intézkedéseket felvenni, amelyek a lehetőség szerint az intézmény fejlesztését szolgálják. A rendtartás reformmunkálatai iránt máris érdeklődött s közölheti, hogy a vonatkozó munkálatok már előrehaladt stádiumban vannak. Természetesnek jelenti ki, hogy a kar véleményét a munkálatok minden fázisában meg fogja hallgatni. Tudatában van annak is, hogy a kar anyagi helyzete megromlott, bár nem is annyira, mint az ügyvédek s tudja, hogy ma már a közjegyzői állás is kemény életharcot jelent.

Megnyugtatta a küldöttséget, hogy úgy maga, mint az egész kormány szívében viseli a konzerváló erőt képviselő magyar közjegyzőség sorsát.

Megemlíttük végül, hogy Mikecz Ödön igazságügyminiszternél március hó 30-án a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének népes küldöttsége is tisztelgett. Az igazságügyminisztert *Pulay József* dr. egyesületi elnök lelkes beszéddel köszöntötte, amelyet a miniszter közvetlen szavakkal köszönt meg.

A budapesti kamara közgyűlése.

A magyar közjegyzőség s közvetlen kapcsolatban a magyar jogszolgáltatás érdekében kifejtett egy évi céltudatos és komoly munkásság eredményeiről adott beszámolót a budapesti kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlése. Az ország legnagyobb kamarájának 1937. évi működése is azon az immár megszokott előkelő színvonalon mozgott, amely az összes aktuális közjegyzői és jogszolgáltatási kérdések lehető kifogástalan megoldását, illetve előkészítését a legmegfelelőbbben biztosította. Ha hivatászerűnek lehet minősíteni egy szervezet működését, úgy a budapesti közjegyzői kamaráé az volt. Maradéktalan elismerés illeti meg ezért a kamara vezetőségét, amely a kamara kiváló, páratlan agilitású és fáradhatatlan elnökével *Lázár Ferenc* dr. felsőházi taggal az élén 1937. évi működésével is felbecsülhetetlen szolgálatot tett a magyar jogszolgáltatásnak és a közjegyzőségnek. Ennek a kamarának kimagasló értékű működése méltán tarthat számot az egész magyar közjegyzői kar osztatlan elismerésére is.

Mielőtt a kamarai közgyűlésről részletes tudósítást adnánk, e helyen is sajnálattal kell megemlékeznünk arról, hogy *Bares Ernő* dr. a kamarának öt éven át ernyedetlen szorgalommal és példát mutató lelkiismeretességgel működött titkára más irányú elfoglaltsága miatt a titkári állást a továbbiakban nem vállalhatta. A kamarai igazgatásnak ez az elsőrangú szakértője már azelőtt is több éven keresztül osztatlan meglegedésre töltötte be a ka-

mara segédtitkári állását s aki tudja, hogy titkárrá választásakor — természetesen nem a saját segédtitkári működése után — milyen állapotban vette át a kamarai igazgatási ügyeket s hogy azokat most milyen kifogástalan rendben adja át utódjának, az tárgyilagosan megállapíthatja, hogy *Bares Ernő* áldozatos, eredményes és különlegesen jó munkát végzett. A közgyűlésen ezt az odaadó és ügybuzgó munkásságot illetékes elismerésben részesítették, kötelelességszerű elismeréssel kell azonban erről a példás munkáról e helyen is megemlékeznünk.

A kamarai közgyűlés lefolyásáról egyébként az alábbiakban hozunk részletes tudósítást:

A budapesti kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését Budapesten március hó 26-án délután 6 órai kezdettel az Országos Kaszinó földszinti nagytermében tartotta meg. A közgyűlésen javarészen ugyanazok vettek részt, akiket a nyugdíjintézeti közgyűlésről szóló tudósítás megjelentekként feltüntet. A megjelentek *Lázár Ferenc* dr. elnök felhívására mindenekelőtt állva mondták el a Magyar Hiszekegyet. *Lázár Ferenc* dr. elnök ezután üdvözölte a megjelent tagokat s az idegen kamarák részéről nagy számban megjelent vendégeket. Megállapítja, hogy a közgyűlést szabályszerűen hívták össze s hogy az határozatképes. A jegyzőkönyvvezetésére *Bares Ernő* dr. titkárt, annak hitelesítésére pedig s egyben a szavazatszedő küldöttség tagjaiul *Dömötör László* dr. és *Horváth Kamilló* dr. kir. közjegyzőket kéri fel. Mindezek után *Lázár Ferenc* dr. a következő megnyitó beszédet mondotta:

„Az elmúlt közgyűlésünk óta történt eseményekről, a titkár úr által előadandó jelentésében fog a kamara vezetősége és választmányja részletes beszámolót adni, miért is az ismétlések elkerülése céljából azoknak részletes regisztrálását én mellőzöm, s ha méltóztatik hozzájárulni, inkább azokkal a kérdésekkel foglalkozom, amelyek az egész közjegyzői kart, az egész jogászai társadalmat s közjegyzői intézményünket általánosságban érdeklik.

Ezek a kérdések részben gazdasági természetűek, részben pedig a közjegyzői intézmény hivatási és szellemi jelentősége szempontjából bírnak fontossággal.

A gazdasági természetű kérdések közé tartoznak a közjegyzők súlyos adózási, irodafenntartási, reprezentációs és egyéb hasonló természetű kiadásainak kérdése, melyeknek a lesüllyedt forgalom és kereset mellett valamiképpen való apasztására, — az ügy-

vitel és hivatali adminisztráció racionalizálására kell gondolnunk és törekednünk.

Nem csekély anyagi gondja a magyar közjegyzőnek a maga és családja jövője biztosításának kérdése.

A nyugdíjintézet felállítása óta mindinkább kezd öntudatba jutni az a téves felfogás, — persze nem a mi körünkben — hogy a közjegyzőknek nyugdíjintézete lévén, nyugdíjuk is van. — Ép ezért, hogy ez a teljesen téves felfogás el ne terjedhessen, erőteljesen hangsúlyozni kívánom e helyről, s kérem méltóztassék terjeszteni az igazságnak megfelelően, hogy a közjegyzőknek nyugdíjuk nincsen, s hogy a csak néhány év óta fennálló még nem tökéletes nyugdíjintézet csupán azt a célt szolgálja, — s valósítja meg teljesen saját erőnkéből, nem kis nehézségek árán, hogy a kir. közjegyző, — vagyont a háború után elvesztvén, — s a háború utáni kereseti viszonyok mellett a megtakarítás alig lévén lehetséges, — mondja azt a célt képes csupán, s ezt is hiányosan megvalósítani, hogy özvegyeink és árváink ne legyenek kénytelenek segély után esengeni és koldusként tengődni.

A közjegyző azonban nyugdíjat csak egész kivételes esetben kaphat s annak összege is a létfenntartás összegének a felét ha eléri.

Ne csodálják tehát t. Kartársaim, ha a kamara vezetősége minden erejével arra törekedett, hogy a nyugdíjjárulék egészen pontos fizetését elérje, mert enélkül a nyugdíjintézet még mai szűk keretei közt sem volna képes feladatát teljesíteni.

Álláspontom szerint azonban nyugdíjintézetünk jelentékeny továbbfejlesztésére, tökéleződésének nagymértékben való előmozdítására van szükség.

Tisztelettel javaslom, hogy evégből írjon fel a közgyűlés a m. kir. pénzügyi és igazságügyi miniszter úrhoz, hogy az ügyvédi meghatalmazásról szóló 1938. évi törvény példájára a közjegyzői nyugdíjintézet javára szolgáló juttatásként minden 2.000 pengő összegnél magasabb substrátumú olyan funkcionál, melyben kir. közjegyző működik közre, esetenként 50 fillér, — 10.000 pengő substrátumon felül pedig 1 pengő bélyegilleték legyen alkalmazandó. A részletek a hozandó törvényben volnának körülírandók, melyek tervezetét a kamaraközi értekezlet készségesen hajlandó elkészíteni.

Intézményünk hivatási, szellemi és erkölcsi fejlesztése és nivó-emelése szempontjából kétségtelen veszteség karunkra a most visszavonult igazságügyi miniszter úr távozása — kinek az intéz-

mény javára történt működését a köztünk fennálló testvéri viszony miatt én nem méltathatom.

Módom volt azonban az igazságügyi miniszteri székben őt követő Mikecz Ödön őexcellenciájával e kérdésekről is már több ízben tanácskozni s ezek alapján kijelenthetem, hogy azt remélem, miszerint az ő minisztersége alatt is — mint a kamara tisztelgése alkalmával a miniszter úr az üdvözlő beszédemre adott válaszában kifejtette — módjában lesz a karnak, ha megfelelő javaslatokat terjeszt elő, az intézmény jóirányú fejlődését előmozdítani.

Ennek módja szerintem nem lehet más, mint a közjegyzői rendtartásnak kellően előkészített és megfelelően alkalmas időben és körülmények között előterjesztett reformja.

Több évvel ezelőtt voltam bátor már bejelenteni, hogy ezen reformjavaslat előkészítésére még Zsitvay Tibor igazságügyminiszter úrtól megbízást nyertem, amit közvetlen utóda is fenntartott s azt most az új miniszter úr is volt szíves szóbelileg megújítani.

Őszintén bevallom a t. közgyűlésnek, hogy részint a politikai pártoknak, illetve azok egy részének, ügyvéd, közjegyző s általában jogászellenes, sőt azt mondhatnám sajnos a jog uralma ellenes mentalitása, másrészt a távozó — bár intézményünket mindig megértéssel támogató igazságügyminiszter úrhoz túl közeli rokoni kötetlek miatt is — jobbnak láttam, ha a reformjavaslatot, melynek tervezési munkái eléggé előrehaladtak, a képviselőházban az ő utóda képviseli, — ki e javaslat beterjesztését annak teljes elkészülte és az illetékes közjegyzői és jogász testületek meghallgatása után, — vállalta is.

Hivatásbeli reformgondolatainknál, hisz azok egy részét már különböző fórumokon ismerttettem — mindig arra törekedjünk, hogy lehetőleg olyan terveket szüljünk, melyek a közjegyzői intézmény rendeltetésével, hivatásbeli természetével, a szükségszerűséggel és célszerűséggel — is indokolhatók s amelyek kevésbé érintsek más foglalkozások hatás és kereseti körét.

Méltóztassatok megengedni, hogy bejelentsem, hogy a közismert hatáskör kiterjesztési törekvéseinken kívül, melyek mind ügyis alig valósíthatók meg, egy speciális jogász feladatkört óhajtanék javaslatom szerint oly helyeken, ahol közjegyző széknek a közjegyző kezére adását a nagyobb hozzáértése, a hagyatéki ügyek intézésében való egyedüli jártassága, a precízebb munká-

hoz szokottsága, teljes megbízhatósága okából is, mint bizalmi természetű megbízást, és ez a végrendekezés.

Amikor a közjegyzői hatáskör kiterjesztésére gondolok, szemem előtt lehetőleg mindig csak oly feladatkörök lebegnek, amelyeknek közjegyző által való betöltése a köztudatba átment, szükségességét és a feladatkör helyesebb betöltését is jelentse egyúttal. Már pedig a végrendekezés leginkább ezen feladatkörbe sorozható.

Ezzel szemben, ha a telekkönyv biztonságának megóvására szükséges nagyobb igénybevétele a közjegyzői funkcióknak keresztülvihető, úgy a szerződések bizonyos fajához (gondolok itt a szindikátusi és kartelszerződésekre, amelyek jelentékeny speciális ügyvédi és peres gyakorlatot is igényelnek) nem volna okvetlen szükség ragaszkodnunk.

Szólni kívánok még azon felfogásomról is, amelyet a korhatár kérdésében vallok.

Elméletben a közjegyzőknek arról a szerzett jogáról, mely szerint életfogytiglan nevezettek ki, lemondani alig lehet.

Azonban, ha a kor szelleme és az ellenállhatatlan tendencia s a fiatalabb generációk elhelyezésének szükségessége parancsoló törvényként írja elő, úgy a korhatárnak 75 évben való megállapítása ellen, — amely korhatár egyrészt csaknem a legtöbb esetben a személyes működés lehetőségének határát is jelenti, — harcolnunk reménytelen s annyival is inkább nehéz, mert végtére is a 75 éves kor az emberi életkor határát is szokta jelenteni és így érzékenyen keveseket érint.

Rá kell mutatnom még az utánpótlásunk jelenlegi nehézségeire is és meg kell állapítanom, hogy a fiatalabb jogászai és ügyvédi generációnak az értékesebb része közjegyzőjelölt és helyetesként a pályára lépni nem nagyon kíván.

Már pedig rendkívül fontos, hogy a közjegyzői kar nivója nemcsak, hogy alább ne szálljon, hanem okvetlenül emelkedjék, ép ezért lépéseket tettem oly irányban, hogy az igazságügyminiszterium elnöki osztálya boesássa rendelkezésünkre azon, a jogászai pályán elhelyezkedni kívánó és kiválóan képesített fiatalabb ügyvédek és ügyvédjelöltek jegyzékét, akiket az igazságügyminiszter úr a rendelkezésre álló lehetőségek számának esekély volta miatt kinevezni nem tud s hogy ezeket a miniszterium a közjegyzői pályán való elhelyezkedésre is serkentse.

Nem mulaszthatom el, hogy fájó szívvel ne emlékezzek meg annak a férfúnak, az én egyik legkitűnőbb és legnemesebb jellemű

és nagy tudású kamarai elnöktársamnak, néhai Galánffy Jánosnak elvesztéséről, akinek nemcsak a debreceni kamara, hanem az egész magyar közélet és különösen a magyar közjegyzőség oly igen sokat köszönhet. Mélységes gyásszal, baráti és kartási szív-fájdalommal kísértem őt a sírjához és mondtam kamaránk nevében debreceni ravatalánál pár meleg szóval utolsó Istenhoz-zádot. Aldott legyen emlékezete!

Mielőtt befejezném szavaimat, engedje meg az igen tisztelt kamara, hogy a kamara összes tagjának hálás szívvel mondjak köszönetet azért a majd mindig megértő és őszinte, mondhatni baráti támogatásért, amelyben a kamara igen tisztelt tagjai, Ti kedves barátaim úgy engem, mint a vezetésben résztvevő kartársaimat részesíteni méltóztatatok és a kar és intézmény jövőjére a jó Isten áldását kérve, az ülést megnyitom.“

A komoly tartalmú, nagyvonalú és eredeti gondolatokat fel-színre vető elnöki megnyitó beszédet a közgyűlés tagjai állandó figyelemmel hallgatták s annak befejezése után hosszas helyeslő taps és éljenzés hangzott fel.

Az elnök felkérésére *Barcs* Ernő dr. titkár terjesztette elő a kamara 1937. évi működéséről szóló jelentést. Ennek bevezető része a következő:

„A mai idők krónikása, amikor a napi eseményeket a történelem lapjaira feljegyzí, alig bírja követni azt az iramot, amelylyel a Világ sorsára döntő befolyással bíró történések egymásra torlódnak. Amikor történelmi idők középpontjában élünk; amikor a Világ képe mint a kaleidoskopban egyik pillanatról a másikra megváltozik; amikor szorongó érzés ül a lelkünkön és aggodó pillantással figyeljük a magyar égboltot, hogy vajjon nem tornyosulnak-e felénk sötét fellegek, akkor önként felvetődik bennünk az a kérdés, hogy számot tarthat-e Kamaránk évi jelentése a tisztelt Közgyűlés figyelmére?

Foglalkozhatunk e a világot rengető események közepette saját ügyeinkkel anélkül, hogy minket a kicsinyes szempontok és az önérdek előtérbe tolásának vádja ne érjen? S erre azt feleljük, hogy igenis foglalkozhatunk, sőt foglalkoznunk kell, de csak olyan mértékig, hogy a kicsinyesség és az önérdek vádja ne érhesen. Ezt pedig akkor és úgy fogjuk elérni, ha régi hagyományainkhoz híven azokkal a kérdésekkel foglalkozunk, amelyek az egyéni érdekeink háttérbe szorításával a közjegyzői karnak, a közjegyzői intézménynek a jog- és igazságszolgáltatás feladataiba való be-

kapcsolása útján távolabbi kihatásaiban, az államfenntartás eszméjét és célját szolgálják.

Ezek a szempontok irányították a kamara vezetőségét a lefolyt esztendő ügyeinek vitelénél.

A bevezető rész után a jelentés az igazságügyi kormányzat vezetésében történt változásról a következőkben emlékezik meg:

„Jelentésünk első szava az 5 és fél évi önfeláldozó munka után az igazságügyi kormányzat éléről nem régen távozó Dr. Lázár Andor volt igazságügyminiszter úrnak szóló hála és köszönet nyilvánítása legyen. A közjegyzői kar mindenkor hálával fog visszaemlékezni arra a jóindulatú támogatásra, amellyel a kar és az intézmény minden ügyét felkarolta s amellyel miniszterségének ideje alatt a közjegyzői intézménynek a perenkívüli jogszolgáltatás keretében betöltött szerepe fontosságát ismételtelen hangsúlyozta, az intézmény fenntartását és fejlesztését s a közjegyzői kar megerősítését az igazságügyi kormány fontos feladatának tekintette. Amikor a vezetése alatt állott miniszteriumtól búcsuzott, akkor sem feledkezett meg a közjegyzői karról, amelynek az ügyvédi karral együtt való támogatását utódának figyelmébe ajánlotta.

Utódát Dr. Mikecz Ödön igazságügyminiszter urat, aki már igazságügyi államtitkári működése alatt is több ízben tanújelét adta a közjegyzői intézmény ügyei iránti meleg érdeklődésének az igazságügyminiszteri szék elfoglalása alkalmával tisztelettel köszöntjük és kérjük, hogy a közjegyzői intézményt, valamint az intézmény sorsával szoros összefüggésben lévő helyettesek ki nevezésének ügyét továbbra is megértő támogatásban részesíteni méltóztassék.

Ezt követően az 1937. év jogalkotását ismertette a jelentés a következőkben:

„a) *Törvények:* Mindenekelőtt az 1937. év törvényalkotásáról megemlékezve, örömmel látjuk törvénytárunkban az új ügyvédi rendtartásról szóló 1937. évi IV. törvénycikket, amelynek bár egyes rendelkezései az ügyvédi karban panaszt váltottak ki, általában azonban, — remélhetőleg már a közeljövőben is — a minden támogatásra reászoruló testvérkar sorsának jobbra fordulását fogják előmozdítani.

A városrendezésről és az építés ügyéről szóló 1937. évi VI. törvénycikkre vonatkozólag meg kell említenünk, hogy az számtalan, a magántulajdon korlátozását jelentő rendelkezést tartalmaz.

Az országgyűlési képviselőjelölés újabb szabályozásáról szóló 1937. évi VIII. törvénycikket azért említjük, mert az a közjegyzői kart érdeklő eljárási szabályokat is tartalmaz.

b) *Rendeletek:* A rendeletek közül a következőket kell megemlítenünk:

Az 1500/1937. I. M. számú rendelet, a hitbizományi ügyekben fizetendő külön eljárási költségekről. (lásd Igazságügyi Közlöny 1937. évfolyam 21. lap.)

A 2200/1937. I. M. számú rendelet a közpénztáraknál fizetendő követelések önkéntes elzálogosítása körüli eljárásban a lakáspénz (lakbér) engedményezésének újabb szabályozásáról (Ig. Közl. 1937. évf. 4. l.) és e rendelet kiegészítéséről szóló 23100/1937. I. M. sz. rend. (Bp. Közl. 148. sz.)

Az 1841/1937. I. M. sz. rendelet Budapest székesfőváros VII. kerületében Pálmai Lajos halálával megürült közjegyzői állás megszüntetéséről. (Ig. Közl. 1937. évf. 8. l.)

A közjegyzői gyakorlat szempontjából nagy jelentőségű rendeletek:

Az 100.000/1937. Fm. számú rendelet a telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936. évi XXVII. t. c. hatálybalépése és végrehajtása tárgyában. (Ig. Közl. 1937. évf. 313. l.), melynek ismertetését a közjegyzők közlönyének 1937. évi 8-ik számában a 277-ik lapon olvashatjuk.

A 40.000/1937. I. M. sz. rendelet, mely az utóbb említett törvény végrehajtásához szükséges telekkönyvi szabályokat tartalmazza. (Ig. Közl. 1937. évf. 431. l.)

A 41.000/1937. I. M. sz. rendelet az előbb említett törvény alapján birtokot szerző halála esetére az örökösödési eljárás szabályait állapítja meg. (Ig. Közl. 1937. évf. 428. l.), — és e tárgykörhöz tartozó

42.000/1937. I. M. sz. rendelet, mely az 1936. XXVII. t. cikkkel a királyi Itélőtábla hatáskörébe utalt ügyekben az eljárási és ügyviteli szabályokról szól. (Ig. Közl. 1937. évf. 429. l.)

A 38.500/1937. B. M. számú rendelet a képviselőválasztói ajánlási izeken az aláírások hitelesítésére vonatkozó tudnivalókat tartalmazza. (Lásd Közj. Közl. 1937. 5. szám 189. és 6. szám 234. lapjain).

A 25.000/1937. I. M. sz. rendelet az ügyvédi rendtartás hatályba léptetése és végrehajtása tárgyában. (Bp. Közl. 155. szám.)

A legfontosabb rendeletek egyike, amelynek kiadását mi is sürgettük;

a 34.000/1937. I. M. sz. rendelet, vagyonszármazás földből jutott ingatlan tulajdonjogának bekebelezése és ellenértékének jelzálogjogi biztosítása tárgyában. (I. Közl. 1937. évf. 409. l.)

A pénzügyminiszteri rendeletek közül érdeklődésünkre tartozhatnak számot:

a 174.840/1936. P. M. sz. rendelet az óvadékképes értékpapírok jegyzékének újabb közzétételéről (Bp. Közl. 11. sz.);

a 2300/1937. P. M. sz. rendelet a nemzeti önállósítási alap és az önállósítási kölcsönök illetékmentességéről (Bp. Közl. 235. sz.);

a 2400/1937. P. M. sz. rendelet, az illeték és adótartozásoknak ingatlannal való kiegyenlítése tekintetében fennálló rendelkezések végrehajtása tárgyában. (Bp. Közl. 259. sz.)

A jelentésnek a bírói joggyakorlatot méltató része a következő:

„a) *A Kuria.* A múlt év bírói joggyakorlatát szemlélve, sajnálatos kell megemlítenünk, a nótartásról való lemondás kérdésében jogbizonytalanságot előidéző, s már az előző évi jelentésünkben is szóváltott kuriai gyakorlatot. De nem hagyhatjuk szó nélkül a Kuriaékat azt az immár állandósult és törvénytróntó gyakorlatát, amely a házastársak magánokiratban létrejött vagyoni megállapodásait utólagos teljesítés esetén érvényeseknek ismeri el és ezzel a közjegyzői törvény megkerülésére utat nyit.

Ugyazint rá kell mutatni a jogi szaklapokban, s különösen a Kir. Közjegyzők Közlönyében (1937. évf. 317., 323. és 353. lapokon) élénk visszhangot keltett P. I. 927/1937. számú kuriai ítéletre, amelyben kimondotta, hogy a közjegyzőnél az 1876. XVI. t. c. 23. §-a alapján letett végrendelet egész terjedelmében érvénytelen, ha abban a letett végrendeletet őrző közjegyző részére is juttatás van.

b) *Közigazgatási bíróság.* A Közigazgatási bíróság gyakorlatából a közjegyzői kart közelebről érintő két ítéletet kívánunk itt kiemelni.

Az egyik a Közigazgatási bíróságnak 16.810/1935. P. számú ítélete, amelyben kimondotta, hogy a hagyatékátviteli díjak és költségek behajtása végett a közjegyző által benyújtott végrehajtás iránti kérvény illetékmentességét kimondó 53.167/1892. P. M. rendelet érvényben van; a másik pedig:

az 5757/1936. számú ítélet, amely szerint, ha a jelzálogjogot nem a feleknek közvetlenül a felekkönyvi hatósághoz intézett beadványa, vagy végrehajtási kérvény alapján jegyzik be, — a

bélyegben járó bejegyzési illeték lerovásának elmulasztása miatt nem lehet felemelt illetéket követelni. (Közj. Közl. 1937. évf. 164. lap.)

c) *A kir. Itélőtábla.* A kir. Itélőtáblák joggyakorlatából csupán a budapesti kir. Itélőtáblának Mf. XIX. 13.115/7/1936. számú végítéletére hívjuk fel a figyelmet, amellyel helybenhagyta a budapesti központi kir. járásbíróságnak, mint Társadalombiztosítási bíróságnak VI. 554/IV. 1936. számú ítéletét, melyben az utóbbi bíróság kimondta, hogy a királyi közjegyzőjelöltek (helyettesek) a MABL-nál öregségi és rokkantsági biztosítási kötelezettség alá nem esnek. (Közj. Közl. 1937. évf. 139. lap.)

d) *A királyi törvényszék.* A törvényszékek gyakorlatát illetőleg, a budapesti királyi törvényszéknek, mint felfolyamodási bíróságnak határozatai közül egynémelyikkel szemben indokoltnak látszó panaszok hangzottak el. Ezekről a Kir. Közjegyzők Közlönye tett mindenkor említést. Ilyen volt többek közt a 21. Pf. 13.162/3/1936. számú végzés (Közj. Közl. 1937. évf. 148. lap.). E végzésben elfoglalt téves álláspontot nevezett bíróságnak a 21. Pf. 748/4/1938. számú végzése már némileg enyhítette, amennyiben az elsőbíróság végzésének megváltoztatásával kimondta, hogy mivel a közszerzemény nem a hagyaték eselekvő állagának, hanem a terhek levonása után fennmaradó tiszta hagyaték a fele része, ezért a hagyatékátviteli díj kiszámításánál alapul a hagyaték eselekvőségének az összegét kell venni, levonva belőle a hagyaték tiszta értékének a felét.

A budapesti királyi törvényszék, mint cégbírósággal szemben igen sok panasz merült fel amiatt, hogy a cégbejegyzéssel kapcsolatban a feleknek — különösen a korlátolt felelősségű társaságok bejegyzésénél — sok esetben oktalan költséget és bosszúságot okoznak azzal, hogy jogászilag nem indokolt s merőben stílusos szempontból emelt kifogásokkal késleltetik a bejegyzés érdemleges elintézését. Tudunk eseteket, amikor a korlátolt felelősségű társaságról szóló törvény rendelkezése ellenére kifogásolták, hogy a „kft.“ megjelölést a cégszövegben egybe írták és „k. f. t.“ megjelölést kívántak. Máskor a nagybetű használata ellen volt kifogás. Vagy olyan esetről is tudunk, amikor a „működik“ szónál, bár az írógepen nincsen hosszú „ü“ betű, kifogás tárgyává tették a rövid „ü“ használata. stb. stb.

Ezek az esetek a bírói állás tekintélyének rovására és a komoly bírói munka meghecsülésének kárára vannak.

Egyebekben olyan esetekről, melyek Kamaránk területén a

bíróságok és a közjegyzők között fennálló harmonikus együttműködést zavarták volna, nem tudunk.“

Megemlékezik ezután a jelentés a kir. Kuria a budapesti kir. Itélőtábla elnöki és másodelnöki állásában a múlt évben beállott változásokról s ezzel kapcsolatosan arról, hogy Oswald István dr. a kir. Kuriának és Degré Miklós dr. a budapesti kir. ítélőtáblának nyugalomba vonult elnöke meglehangú búcsúiratot intéztek a kamarához, amelyeket a kamara hasonlóan meglehangú és a távozó elnökök érdemes munkásságát méltató válasziratban viszonzott. Üdvözölte a kamara a Kuria új elnökét Töreký Géza dr. titkos tanácsost, az új másodelnököt Hutás József kuriai tanácselnököt és Láng-Miticzky Ernőt a budapesti ítélőtábla új elnökét.

A kamara a jelentés szerint a társkamarákkal fennálló szoros kapcsolatait és a megértő együttműködést az elmúlt évben is igyekezett fenntartani. Az egész közjegyzői kar súlyos veszteségként emlékezik meg a debreceni kamarát 20 évet meghaladó időn át vezető elnökének a kir. közjegyzői kar felsőházi képviselőjének Galánffy János dr. debreceni kir. közjegyzőnek elhalálozásáról, akinek emlékét mindenkor kegyelettel s a közjegyzői kar érdekében kifejtett értékes önfeláldozó és fáradhatatlan munkásságáért való hála érzésével fogja a budapesti kamara is megőrizni.

„Mielőtt — folytatja tovább a jelentés — a kamara belső élete eseményeinek ismertetésére térnénk át, nem mulaszthatjuk el, hogy elismeréssel adózzunk a Kir. Közjegyzők Közlönye kiváló szerkesztőségének és munkatársainak, akik időt és fáradságot nem kímélve, értékes munkálkodásukkal a közjegyzői karnak megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek.“

A kar megbecsülését és a kiváló jogi képzettség és szaktudás elismerését jelentő eseményről emlékezik meg a jelentés abban, hogy az igazságügyminiszter Lázár Ferenc dr. felsőházi tagot a kamara elnökét ezúttal első ízben *Fekete* László dr. kamarai választmányi tagot pedig ezúttal immár negyedik ízben az egységes ügyvédi és bírói vizsgálóbizottság tagjaivá nevezte ki.

Területi változás az elmúlt évben a budapesti kamaránál csak annyiban történt, hogy az igazságügyminiszter a Pálmai Lajos dr. halálával a Budapest VII. kerületében megüresült közjegyzői állást megszüntette és a VII. kerületnek eddig a hagyatéki ügyek szempontjából 5 körzetre osztott területét 4 körzetre osztotta.

A kamara az elmúlt évben 30 ülést tartott s ezeken az üléseken, valamint azokon kívül elintézték a kamarához érkezett 1821 beadványt. A kamara felvett 37 jelöltet s törölt 30-t, s a lajstro-

mokban 104 bejegyzést fogantatosítottak. Elintézésre került 24 panasz. A kamarai igazgatás és a határozmányok kiadásának egyszerűsítése érdekében az ügyrend 3-ik szakaszának a múlt évi közgyűlésen elfogadott módosítását az igazságügyminiszter jóváhagyta.

A rendes évi irodavizsgálatok során csupán egy érdemleges panasz merült fel. Ennek a panasznak tárgya az volt, hogy nem a törvényben előírt képzéssel bíró irodai alkalmazott tárgyalt hagyatékot. Emiatt a felügyeleti vizsgálatot a kamara elrendelte s az iratokat a fegyelmi bírósághoz tette át. A Kuria kisebb fegyelmi tanácsa Kft. 300/2/1937. szám alatt hozott határozatában egyébként kimondta, hogy a felügyeleti vizsgálatot elrendelő határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs. A felügyeleti vizsgálatokkal kapcsolatosan az igazságügyminiszter 34351/1936. I. M. I. számú rendeletével közölte a kamarával azt az álláspontját, amely szerint az 1936. évi III. t. c. alapján fogantatosított felügyeleti vizsgálat költségeit a kamara tartozik előlegezni s ezek a költségek a panaszlott kir. közjegyzőt csak akkor terhelik, ha a fegyelmi bíróság őt fegyelmi vétségben vétkesnek mondotta ki.

A kamara mindazokban a kérdésekben, amelyek a jogkereső közönség a közjegyzői kar és az intézmény érdekében intézkedést vagy orvoslást igényelhetnek, a megfelelő lépéseket megtette. A jelentés szerint a kamara 1937. év folyamán a következő felterjesztéseket, véleményes jelentéseket és átiratokat intézte a megfelelő hatóságokhoz.

„Felterjesztést intéztünk a Pénzügyminiszter úrhoz, a budapesti királyi közjegyzők általános forgalmiadó közösségének engedélyezése és általános forgalmiadó átalányának megállapítása iránt.

274/1937. kk. sz. alatt kértük az Igazságügyminiszter urat, hogy utasítsa szigorú eljárásra az ügyészséget egy ingatlanrövidítésen a bírói kiküldött helyetteseként eljáró közjegyzőhelyettesért támadás miatt.

282/1937. kk. sz. alatt felterjesztést intéztünk az Igazságügy-, Pénzügy-, Belügy- és Kereskedelemügyi Miniszter urakhoz a szabványügyi intézet által tervbevevett szabványméretű papírvék kötelező használatának mellőzése végett, mert az burkolt illetékemelés jelent. Felterjesztésünk folytán a szabványügyi intézetnél szakértekezlet is tartatott, amelyen kamaránkat a titkár képviselte, s amelyen a kamara álláspontját a budapesti ügyvédi kamara

is magáévá tette; az Igazságügyminiszter úr képviselője pedig bejelentette, hogy a szabványméretű papír használatához csak úgy járul hozzá, ha az egyúttal a papírvék kisebb méretére tekintettel illetékemelését nem jelent.

352/1937. kk. sz. alatt felterjesztésben kértük az Igazságügyminiszter úrnak a Romániában lévő kisebbségek védelme érdekében leendő közbenjárását.

555/1937. kk. sz. alatt kértük, hogy a hagyatéki ügyekben egyszerű levél is feladható legyen fértivevénnyel. Ez a kérelmünk sikerre vezetett. (Lásd Közj. Közl. 1938. évf. 58. lapján közölt 1082/1938. I. M. VIII. számú rendeletet).

1123/1937. kk. sz. alatt újabb felterjesztést intéztünk az Igazságügyminiszter úrhoz, melyben ismét arra kértük, hogy a katonai hatóságoknak a közjegyzői hatáskörbe tartozó ténykedését megszüntessék és eziránt a Honvédelmi Miniszter úrhoz átiratot intézni méltóztassék.

1126/1937. kk. sz. alatt Dr. Cholnoky Imre budapesti kir. közjegyzőnek a mult évi közgyűlésünk elé terjesztett indítványa folytán kértük az igazságügyminiszter urat, hogy a hagyatéki ügyekben a kir. közjegyzők között mind gyakrabban előforduló illetékességi összeütközések megszüntetése érdekében szükségesnek mutatózkodó intézkedéseket tegye meg.

1345/1937. kk. sz. alatt véleményes jelentést tettünk az igazságügyminiszter úrnak a kamarának arról az állandó gyakorlatáról, amelyet az állandó helyettessel nem bíró közjegyzőknek a székhelyükről távozásuk esetén helyettesítésük tárgyában követ.

679/1937. kk. sz. alatt a kamaraközi értekezlet útján felterjesztett véleményes jelentésben fejtettük ki a hitbizományi ügyekben felszámítható közjegyzői díjakról szóló rendelettervezetre vonatkozó észrevételeinket.

626/1937. kk. sz. alatt véleményes jelentést adtunk a telepítésről és más földbirtokpolitikai intézkedésekről szóló 1936. XXVII. t. c. végrehajtása tárgyában készített rendelettervezetre.

1358/1937. kk. sz. alatt pedig az 1936. XXVII. t. c. alapján az ingatlant szerzett birtokos után az örökösödési eljárás szabályainak megállapítására vonatkozó rendelettervezetre adtunk véleményes jelentést.

1518/1937. kk. sz. alatt 7 budapesti kir. közjegyzőnek az igazságügyminiszter úrhoz beadott s a budapesti hagyatéki körzetek megváltoztatására irányuló kérelmére adtunk az igazság-

ügyminiszter úr 38147/1937. I. M. VIII. sz. leirata folytán véleményes jelentést.

Végül átiratot intéztünk a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatósághoz, amelyben reámutattunk a királyi törvényszéknél, mint cégbíróságnál folytatott ama helytelen gyakorlatra, hogy az ott hitelesített cégjegyzési címpéldányokat bélyegmentesen hitelesítik s ennek következtében a felek a közjegyző elkerülésével a bíróságot munkatöbblettel terhelik és a kincstárt károsítják. A vonatkozó rendelet ugyanis, amelyre a bíróság eddigi gyakorlatát alapította, 10 címpéldánynak csupán díjmentes, de nem egyúttal illetékmentes kiadását engedélyezi.

A jelöltek és helyettesek ügyét és érdekeit a kamara eddigi gyakorlatához híven az elmúlt évben is magáévá tette s a közjegyzői állások megüresedésekor a pályázó helyetteseket hathatósan támogatta. Örömmel állapítja meg a jelentés, hogy 1937. év folyamán a betöltésre került 12 közjegyzői állásból 5 állás helyettes kinevezésével töltetett be.

„Az ügyvédi vizsga előtt eltöltött közjegyzői gyakorlat beszámítása kérdésében — folytatja továbbá a jelentés — a debreceni kamarával szemben elfoglalt álláspontunknak egységes elfogadását a társ kamarák figyelmébe ajánljuk. Az 1886. VII. t. c. 5. § c. pontja alapján a helyettesi minősítvány elnyeréséhez szükséges gyakorlati idő beszámítása kérdésében azt az álláspontot tartjuk helyesnek, amely szerint az ügyvédi vizsga letétele előtti közjegyzőjelölti gyakorlati idő felét, az ügyvédi vizsga letétele után eltöltött gyakorlati időnek pedig egész tartamát kell beszámítani. Ha az ekként összeszámítandó gyakorlati idő eléri az egy évet, a jelölt helyettesi minősítványt nyer.“

Az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatások adatait a jelentés a következőkben ismerteti:

„Elérkeztiink jelentésünk ama részéhez, amely az ügyforgalmi és tevékenységi kimutatás adatainak feltárása által megismerteti velünk a kamarának és a kamara kebelébe tartozó királyi közjegyzőknek a mult évben végzett munkáját és lehetővé teszi számunkra azt, hogy az elénk vetített számadatokból a mult év gazdasági viszonyainak képe kialakuljon.

A rendelkezésünkre álló adatokból úgy látjuk, hogy az év elején mutatózkodó csekély gazdasági fellendülés a világpolitikai és világgazdasági behatások alatt az év második felében visszahanyatlott ügy, hogy a végeredményt az előző év végeredményé-

vel összehasonlítva, gazdasági szempontból számba vehető emelkedés nem mutatkozott.

Indokoltnak látjuk tehát azokat a panaszokat, amelyek nemcsak a mi kamaránk, hanem a társ kamarák területén is elhangzottak amiatt, hogy a közjegyzők vállaira súlyos adóterheket róttak és az adók újabb emelésével próbára teszik a közjegyzők teherbírását. Minden rendelkezésünkre álló eszközt igénybe kell vennünk az igazságos és arányos adóztatás érdekében. Az igazságtalan adóztatás meggátlására azonban a kartársaknak elsősorban a pénztárkönyv vezetését ajánljuk.

Ezekután áttérünk kamaránk statisztikai adatainak ismertetésére.

A) Személyi adatok :			
	1937	1936	különbözet
1. Közjegyző	70	71	— 1
2. Jelölt	61	54	+ 7
Ezek közt helyettes	44	41	+ 3
3. Segédszemélyzet	124	124	

A közjegyzők száma a Budapest VII. kerületében volt egyik állás megszüntetése folytán csökkent.

B) A Kamara ügyforgalma :			
1. Beadvány érkezett	1.821	1.841	— 20
Ebből a) Elintézve	1.821	1.841	
b) Pályázati kérvény	100	195	— 95
2. Megürült közjegyzői állás	2	3	— 1

C) Panaszok és fegyelmi ügyek :			
Panasz érkezett	22	17	+ 5
Ebből a) közjegyző ellen	20	15	+ 5
b) helyettes ellen	2	2	
A panaszok elintézése:			
a) A fegyelmi bírósághoz áttéve	2	1	+ 1
b) Saját hatáskörben elintézve.			
aa) megszüntetéssel	15	7	+ 8
bb) más módon	2	7	— 5
c) Folyamatban maradt:	3	2	+ 1

D) A kir. közjegyzők ügyforgalmi és tevékenységi kimutatása :			
a) Ügyszám	31.230	31.038	+ 192
b) Óvás	20.304	20.633	+ 173
c) Megindult örökösödési ügy	14.533	14.360	+ 173
d) Bírói megbízás	624	765	— 141
e) Másolat hitelesítés	20.781	21.353	— 572
f) Fordítás	845	850	— 5
g) Magánbeadvány	2.566	2.739	— 173

Ad. a) Az ügyszámok részletezése : 1937			
	1936	különbözet	
Közjegyzői kényszer alá eső	1.497	1.502	+ 5
Egyéb okirat	4.308	4.782	— 474
Halálesetre szóló rendelkezés	1.419	1.321	+ 98
Névaláírás hitelesítés	19.804	18.994	+ 810
Egyéb tanusítvány	3.919	4.120	— 201
Ebből a T.-e. 56. §-a alapján készült szegényjogos tanusítvány volt	2.775	2.845	— 70
Letét	276	302	— 26

Ad. c) Az örökösödési ügyek részletezése :			
Az eljárás megindult	14.533	14.360	+ 173
Az előző évről maradt	2.043	1.974	+ 69
Feldolgozandó volt	16.576	16.334	+ 242
Ebből befejezve	14.361	14.335	+ 26
Folyamatban maradt	2.215	1.999	+ 216
Örökösödési bizonyítvány	89	86	+ 3

Végül összehasonlításként ide iktatjuk kamaránként elkülönítve az ország összes kir. közjegyzőinek összesített ügyforgalmi kimutatását.

	Buda-pest	Deb-recen	Pécs	Szeged	Szombathely	1937	1936
1. Ügyszám	31.230	8.484	5.606	5.049	3.954	54.323	52.467
2. Óvás	20.304	5.164	3.721	1.074	2.066	32.329	35.042
3. Megindult örök. elj.	14.533	11.581	7.893	5.167	6.837	46.011	45.316
4. Bírói megb.	624	42	30	9	20	725	844
5. Másolat hit.	20.781	5.168	2.950	2.558	3.008	34.465	34.545
6. Fordítás	845	181	121	104	188	1.439	1.463
7. Magánbeadvány	2.566	2.120	1.096	940	747	7.469	7.469

Összesen: 176.761 177.155

E statisztikai adatokhoz magyarázó megjegyzéseket fűzni fölöslegesnek tartjuk. Beszélnek a számok önmagukért.

A jövő feladatainak lerögzítése adja a jelentés alábbi befejező részét:

„A múlt évi közgyűlés elé terjesztett jelentésünkben a következő pontokba foglaltuk össze a jövő munkaprogramját:

1. A közjegyzői rendtartás reformja, 2. az örökösödési eljárás reformja, 3. az illeték kodex kiadása, 4. az okirati kényszer megvalósítása, 5. a szegényjog kérdésének szabályozása, 6. a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése, és 7. az 5.100/1931. M. E. sz. rendelet 61. §-ának hatályon kívül helyezése.

E munkaprogramból a megvalósulás felé halad az illetéki kodex; amennyiben már megjelent az illetékekről szóló törvényjavaslat előadói tervezete, amely a fenti 5. és 7. pontokban foglalt kérdéseket is szabályozza. A tervezetet a Pénzügyminiszter

úr véleményezés végett a szakköröknek, — s ezek között kamaráknak is — megküldötte. A tervezet ismertetése e jelentés keretén kívül esik.

Hinni szeretnők, hogy a jegyzői magánmunkálatok már évek óta sürgetett megszüntetésének szükségszerűségét a kormány is rövidesen be fogja látni. Nem kell itt azokat az érveket felsorakoztatnunk, amelyek a jegyzői magánmunkálatok megszüntetése mellett szólnak. Csupán reá kell mutatnunk a jegyzőknek legutóbb kifejezésre juttatott ama kívánságára, hogy létszámukat fel-emeljék, mert a reájuk hárított közfunkciók ellátása számukra tetemes munkaterhet jelent. Azt hisszük, hogy a jegyzők a közhatósági teendőiket létszámemelés nélkül is el tudnák látni, ha a magánmunkálatok terhének viselése alól felmentetnének.

A jövő feladatainak a fentiekben röviden összefoglalt programja nem áll ellentétben azzal, amit jelentésünk bevezető részében mondtunk. E programmpontok megvalósítása nem a közjegyzői kar érdekét szolgálja. E feladatok kitűzésével a jog- és igazságszolgáltatás tökéletesítésére törekszünk. Tisztult erkölcsi felfogásban megfogant, minden idegen befolyástól ment és az ősi magyar nemzeti hagyományokban és jogelvekben gyökerező jogszabályok alkotását, a Magyar Állam fenntartás eszméjének és céljának elérésére elengedhetetlenek tartjuk.

Szent István évében, a Szent István koronájában rejlő nemzeti egység gondolatával igyekezzünk a jog- és igazságszolgáltatásnak reánk rótt feladatait teljesíteni, hogy vállvetett munkával a Magyar Igazság győzelemrejutását szolgáljuk.“

A titkári jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta s *Cholnoky* Imre dr. indítványára annak gondos és körültekintő alapossággal való elkészítéséért *Bares* Ernő dr. titkárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A kamara számadásairól szóló jelentést *Tárczay* Rezső dr. terjesztette elő. Eszerint a jelentés szerint a kamara a területén működő közjegyzőket 4 csoportba osztva 53 közjegyzőre évi 60 P 9 közjegyzőre évi 50 P, 5 közjegyzőre évi 40 P és 3 közjegyzőre évi 30 P összesen tehát 3920 pengő tagsági járulékot vetett ki. Ennek alapul vétele mellett a kamara költségvetési előirányzata volt. bevételek: tagsági díjak 3920 P, különböző rendkívüli bevételek 509.60 P. összesen 4429.60 P. Az előirányzott kiadás ezzel szemben: személyi kiadások, segédtitkár fizetése 1200 P, leíró fizetése 720 P, dologi kiadások 2390 P, összesen 4310 P, feleslegként jelentkezik tehát 119.60 P. Az évi számadás szerint az 1936.

évi készpénzmaradvánnyal együtt bevétel volt összesen 7671.72 P, kiadás volt személyi 1800 P, dologi 3160.82 P, összesen tehát 4960.82 P, az 1938. évre átvitt maradvány 2710.90 P. Ezzel a maradvánnyal és az 1869 P hátralékos tagsági díj és büntetéspénz követeléssel együtt tehát a kamara vagyona 4579.90 P.

A közgyűlés az előterjesztett számvizsgálói jelentést szintén egyhangúlag elfogadta, majd a tárgysorozat következő pontjaként Dömötör László dr. és Horváth Kamilló dr. vezetése mellett a választásokat ejtették meg, amelynek eredményeként megválasztották elnökké *Lázár* Ferenc dr., elnökhelyettesé *Holitscher* Szigfrid dr., titkárrá *Meirner* László dr., a választmány rendes, illetve póttagjaivá *Balassa* Lajos dr., *Bares* Ernő dr., *Fekete* László dr., *Hedry* Aladár dr., *Joannovits* Jenő dr., *Körössy* Bertalan dr., *Krenner* Zoltán dr. és *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. kir. közjegyzőket.

A választások eredményének kihirdetése után *Lázár* Ferenc dr. közvetlen szavakkal köszönte meg a maga, a tisztikar és a választmány nevében a közgyűlés bizalmát, hálás elismerését nyilvánította a távozó titkárnak *Bares* Ernő dr.-nak a kamara igazgatása körül kifejtett fáradhatatlan és nagyszorgalmú munkásságáért, majd mivel a törvényes időben indítvány nem érkezett be, a közgyűlést berekesztette.

A nyugdíjintézet közgyűlése.

(Szpt.) A kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének évi rendes közgyűléséről szóló alábbi részletes tudósítás s más részről a nyugdíjintézetnek a Kir. Közjegyzők Közlönye mult számában egész terjedelmükben hozott számadásai végeredményükben minden írásnál meggyőzőbben beszélő tények lévén, ezekhez előljáró kommentárokat fűzni tulajdonképpen felesleges is volna. Ekként felesleges volna hangsúlyozottan is megállapítanunk, hogy a nyugdíjintézet kifogástalanul működik és hogy nemmes hivatását az adott viszonyok között maradéktalanul betölti.

Hogy a tudósítást mégis bizonyos megjegyzéssel vezetjük be, annak ezúttal személyi oka van. Ezt a megjegyzést kötelességszerűen meg kell tennünk arra a feszélyezettségre való tekintet

nélkül is, hogy megjegyzésünk arra a személyre vonatkozik, akinek a közjegyzői körökben immár márkás neve a Kir. Közjegyzők Közlönye főszerkesztőjeként is szerepel. Az alább hozott tudósítás szerint ugyanis *Fekete* László dr. a nyugdíjintézet elnöke öt évi működés után távozik az intézet éléről. Mi tudjuk a legjobban, hogy ezt a nehéz és felelősségteljes munkát nem az elismerésért vállalta, amint hogy nemes gondolkodását, határozott és erős munkakészségét, messze kimagasló egyéni értékeit legkevésbé sem babérok szerzése végett állította annyi közjegyzői közérdekű ügy s ezek között elsősorban a nyugdíjintézet nemes céljai önfeláldozó szolgálatába. Működött az első sorban s az elsők között is kiválóan, mert a közjegyzőséget annak minden vonatkozásában magas sztosz jogszolgáltatási hivatásnak tekintette. Működött fáradhatatlanul, mert a közért való áldozatos munkára nemes lelkének ellenállhatatlan vágyakozása serkentette.

Öt hosszú éven át becsülettel állott a nyugdíjintézet kormányrudjánál. A kezdő működés meglehetősen zavarai után beállította azt a hivatásszerű működés egyensúlyába. Az emberi lehetőségek szerint megalapozta az intézet anyagi biztosságát. Pontossá és tökéletessé tette az intézet ügykezelését. Hite és lelkiismerete szerint a nyugdíjintézettel szemben vállalt feladatait ekként becsülettel teljesítvén, a pontos működésre beállított intézet működését re optime gesta adhatja át utódjának. Tette pedig ezt nem azért, hogy egy jelentős munkatöbblettől szabaduljon, hanem hogy munkásságát pihenést nem ismerő áldozatos lélekkel a közjó más területein folytathassa.

A nyugdíjintézet ügykezelését nyugodt mederbe terelő, annak zavartalan működését biztositó, nemes céljait híven szolgáló ezt az öt évi kiváló eredményekkel teljes munkásságot itt a közjegyzői nyilvánosság előtt is és minden mellétekinteteken felülemelkedve a legteljesebb elismeréssel kell méltányolnunk s *Fekete* Lászlónak ezt a nagyértékű munkásságát a magyar közjegyzőség érdemkönyvének egyik legelőkelőbb helyére kell beiktatnunk.

Megemlékezve még arról, hogy az új elnök *Cholnoky* Imre dr. működése elé minden jogos várakozással méltán tekinthet a köz-

jegyzői kar, a nyugdíjintézet közgyűléséről a részletes tudósítást az alábbiakban hozzuk.

A nyugdíjintézet rendes évi közgyűlését — a közjegyzői ülések tömegnapján — ugyanesak március 26-án délután 5 órai kezdettel tartotta meg Budapesten az Országos Kaszinó földszinti nagytermében. Az ülést *Fekete* László dr. nyugdíjintézeti elnök vezette s azon a jelenléti ívek szerint megjelentek: *Lázár* Ferenc dr., felsőházi tag a budapesti, *Angyal* Béla dr. a pécsi, *Tarján* Béla dr. a szegedi, *Pottyondy* Béla dr. a szombathelyi kamarák elnökei, *Órley* Dénes dr. a debreceni kamara helyettes elnöke, *Hanny* Tódor dr. az országos egyesület elnöke, továbbá *Antalffy-Zsíros* Aladár, *Balassa* Lajos, *Baranyi* Antal, *Bares* Ernő, *Bathó* Kálmán, *Benkő* Lajos, *Bognár* József, *Botka* László, *Cholnoky* Imre, *Csák* Szilárd, *Cseresnyés* Jenő, *Csiky* Ödön, *Dömötör* László, *Endrey* Antal, *Fabinyi* Leó, *Fésűs* György, ifj. *Fésűs* György, *Fitos* Jenő, *Fodor* Antal, *Gálffy* Ferenc, *Haller* Károly, vitéz *Haviár* Gyula, *Hedry* Aladár, *Holitscher* Szigfrid, *Jármy* Béla, *Joannovits* Jenő, *Kiss* Dezső, *Kiss* József, *Konkoly-Thege* Sándor, *Kovách* Dénes, *Kozányi* Pál, *Körössy* Bertalan, *Krenner* Zoltán, *Lénárt* Dezső, *Lipesev* Péter, *Lukács* Izsó, *Markó* István, *Májay* Dezső, *Meixner* László, *Mike* Imre, *Miskolc* Pál, *Morvay* Zsigmond, *Nagy* Béla, *Nemes* József, *Ónody* Gábor, *Ónody* Kálmán, *Paczolay* Károly, *Pekker* Emil, vitéz *Pesthy* János, *Richter* Richárd, *Rónay* Tibor, *Szemerjay-Petrán* Tibor, *Szécsi* Ferenc, *Szilléry* Péter, *Szirák* László, *Tamásfalvy* Thury Géza, *Tárczay* Rezső, *Teöke* Béla, vitéz *Tóthfaludy* Aladár, vitéz *Uray* László, *Varga* Benjamin, *Wagner* Béla, *Weidlich* Lajos, *Zakariás* János közjegyzők, *Balogh* János, *Belesák* László, *Beniczky* Géza, *Benyovszky* János, *Fekete* Lajos, *Gező* Árpád, vitéz *Gyene* Sándor, *Gyöngyössy* Arisztid, *Hasitz* Sándor, *Hedvig* László, *Hirkó* Boldizsár, *Hirmann* Gyula, *Köszeghy* Antal, *Magyary-Kossa* Zoltán, *Mihai* Mihály, ifj. *Paár* Lajos, *Páska* Simon, *Pulay* József, *Rónay-Aross* István, *Sternberg* Ernő, *Streitmann* András, *Susich* Ervin és *Tóth* Endre közjegyzőjelöltek.

Fekete László dr. elnök a közgyűlés szabályszerű egybehívásának és határozóképességének megállapítása után a jegyzőkönyv írására *Cserey* Emil dr. intézeti tisztviselőt, annak hitelesítésére pedig *Kiss* József dr. közjegyző és *Hirmann* Gyula dr. közjegyző-helyettes intézeti tagokat kérte fel, majd a közgyűlés napirendjének első pontját, az 1937. évre vonatkozó zárószámadás és felmentvény tárgyában való határozathozatalt az alábbi beszéddel vezette be:

„Egy esztendővel ezelőtt voltam bátor előterjeszteni az 1937. évről szóló költségvetési előirányzatot, amit annak idején a tisztelt Közgyűlés elfogadott.

Most méltóztassék megengedni, hogy az 1937. évi költségvetési előirányzat egyes tételeit szembeállítsam az 1937. év végén készült zárszámadás megfelelő tételeivel.

Bevételek:

járadékbevételekre előirányoztatott 130.000.— P.

tényleg befolyt 128.797.09 P.

Az intézeti bérház hozama címén előirányoztatott 15.000.— P. tényleg befolyt 15,083.60 P.

Kamatok címén előirányoztatott 1.500 P. tényleg befolyt 3.987.93 P.

Kiadások:

Végellátásokra előirányoztatott 90.000.— + 9.000.— P. összesen 99.000.— P. tényleg kifizettetett 107.670.72 P. Költségekre előirányoztatott 2.500.— P. Tényleg kifizettetett: 2.100.39 P. A bevétel és kiadás egybevetéseként: az 1937. évre bevételtöbbletként előirányoztatott 45.000.— P. bevételtöbbletet tényleg elértünk 38.097.65 P.-t.

Gazdálkodásunk realitására mutat, hogy a költségvetés és zárszámadás megfelelő tételei — amint látni méltóztatnak — nagyjában egyezők, egyetlen ponton van előre nem láthatott rendkívüli emelkedés, nevezetesen a kifizetett végellátások és segélyek előirányzott összege a 10 %-ban kontenplált emelkedést jóval meghaladva, nem 10, hanem 19.6 %-kal emelkedett, aminek természetesen folyománya az előirányzott bevételi többletnek ugyanilyen összeggel való esökkenése.

A Gondviselés ugyanis az elmúlt 1937. évben — a valószínűségi számítások alapján számbavett mértéken jóval felül emelkedő számban döntötte ki közülünk Kartársainkat, akik között, ha voltak olyanok is, akik után csak az egyszer kifizetendő temetési segély volt kiutalványozandó, nagyszámban voltak azonban olyanok, akik után özvegyi nyugdíj s illetve pótlék címén havi 200.— P., sőt havi 300.— P. volt hátramaradottjaik részére kifizetendő, volt továbbá Kartárs, akinek rokkantsági nyugdíj címén kifizetendő havi 250.— P. terheli az intézet számláját.

Ma a helyzet az, hogy egy havi szolgáltatás az intézet részéről a végellátottak és segélyezettettek részére 9.060.— P., amivel szemben az egy havi bevétel — figyelembe nem véve a csekély számban lévő ama Kartársakat, kik a Szabályzat értelmében 50,

40, illetve 30 %-os járadékpótléket fizetnek — 195 közjegyző havi 50 pengős járadéka és 74 helyettes, illetve jelölt átlagban havi 10 pengő 25 fillért tevő járadéka.

Látnivaló, hogy még akkor is, ha a végellátottak (nyugdíjasok és segélyezettettek) természetes apadására is figyelemmel vagyunk, közelodunk a telítettséghez, ily körülmények között nagy segítség az intézet háztartásában — a nyugdíjintézeti bérháznak még mindig 7.5 % netto kamatozást jelentő évi 15.000.— P. hozama.

A zárszámadás és mérleg ekként történt előterjesztése mellett különösebb jelenteni valóm nincs — ami úgy vélem, a szervezet egészségének tünete — és a számszerű adatok áttekintése után, azt hiszem, ez évben is nyugodtan jelenthetjük főfelügyeleti hatóságunknak, hogy a Közjegyzői Nyugdíjintézet rendben van.

Ha így az Intézet gazdálkodása körül nincs is semmi különösebb jelenteni valóm, mégis meg kell emlékezni, tisztelt Közgyűlés! egy fájdalmas veszteségről, mely ha nem is közvetlenül, de annál érzékenyebben érte Intézetünket, fel kell továbbá emlétenem egy sajnálatos körülményt, mely az Intézet életében az elmúlt esztendőben történt s végül ki kell emelnem néhány — az Intézet életére kiható lényeges momentumot.

A fájdalmas veszteség Galánffy János elhalálózásával ért beünket, aki ha nem is volt funkcionáriusa Intézetünknek, de nemes lelke minden szeretetével óvta és támogatta mindig Intézetünket s példát mutatva szállt mindig síkra az Intézet érdekeiért. Mindannyiunk emlékezetében van, mily kitartóan harcolt az intézmény létesítéséért, mily nagy mértékben vette ki részét az Intézet megalakulása, majd megreformálása körüli munkálatokban, mily szeretettel védte a zsenge fiatal intézményt. Nekem magamnak pedig talán soha el nem múló kedves emlékem, hogy igen gyakori látogatásai alkalmával — megelégedését jóságos szemémosolgyásával fejezve ki — mily szeretettel nézegette, vizsgálta apróra az Intézet ügykezelését; hányszor mondta, hogy szeretett élettársára gondolva s az Intézet reuzálását látva, mily szerett nyugalom tölti el lelkét — a Gondviselés azonban úgy határozott, hogy a szerett élettárs — összetörve ezzel Galánffy János életét is — előtte távozott. Tisztelt Közgyűlés! Meg vagyok arról győződve, hogy nem esünk a magyar közélet ama gyakori hibájába, hogy prominens egyéniségeknek valamely, sokak által talán nem helyeselt ténykedése mellett sietnek elfelejteni az illető összes egyéb áldozatos ténykedését, üzenetlen tevékenységét még

akkor is, ha ennek eredménye él és tanuskodik és — adózzunk itt most kegyelettel Galánffy János emlékének.

A sajnálatos körülmény — melyre fennebb céloztam — hogy a Nyugdíj szabályzat 43. §-ának 3. bekezdésében foglalt s eredetileg talán csupán ijjesztésül szánt rendelkezést, a felfüggesztést, sajnos alkalmaznunk kellett. Volt ugyanis egy nyugdíjintézeti tag — sajnos épen olyan, aki hét ellátatlan gyermek atyja — akivel szemben mintegy 3.000.— pengőt tevő hátralék behajtása végett Kamarájához felfüggesztése iránt megkeresést kellett intéznünk — természetesen csak azután, miután már igénybevettük az összes rendelkezésünkre álló szelidebb behajtási eszközöket minden eredmény nélkül. A Kamara a körülmények böles mérlegelése után kimondotta a felfüggesztést, amit a Királyi Kuria helyben hagyott. A felfüggesztés jelenleg is hatályban van, ama reményünknek adunk azonban kifejezést, hogy ehhez a kegyetlen eszközhöz folyamodni a jövőben nem leszünk kénytelenek.

A járulékok behajtása tekintetében, amidőn készséggel és hálával regisztráljuk, hogy a tagok nagy többsége minden késedelem és felhívás nélkül pontosan eleget tesz járulék fizetési kötelezettségének, meg kell állapítanunk, hogy sporadikusan vannak tagok, akik érélyes eszközök alkalmazása nélkül nyugdíjintézeti járulékot principiell nem fizetnek, akik ezzel tanubizonytságot szolgáltatnak arról, mennyire nem érzik magukat a közjegyzői nagy család osztályosainak, mily kevésbé van meg bennük a szocialis érzék, mily kevés megbecsüléssel vannak kartársaik, az Intézet vezetősége munkája iránt, akik végre is áldozatos lélekkel és teljes önzetlenséggel végzik munkájukat s akiknek a joggal várt támogatás helyett eljárásukkal csak munkát és nehézségeket okoznak. Van például közjegyző nyugdíjintézeti tag, aki rövid idő lefolyása alatt járulék nemfizetés okából csak fegyelmi büntetésben négy ízben részesült.

A hátralékok behajtását egyébként érélyesen, mégis, ahol ez indokolt a méltányosság figyelembevételével szorgalmaztuk és az 1937. év végén — amint a mérlegből látni méltóztattak — a hátralék 14.033 pengő 23 fillért tett ki — inclusive a felfüggesztett közjegyző fennebb említett hátraléka, mely egymaga mintegy 3.000.— pengőt tesz ki.

Hála és elismerés illeti meg a Kamarákat, melyek kivétel nélkül odaadással, serényen támogatják az Intézetet és meggyőződéssel vallom, hogy a hathatós támogatás nélkül ily szép eredménnyel nem dicsekedhetnék. Ennek megállapítása részéről nem

udvariassági szölam, hiszen évekkkel ezelőtt, mikor a kamarák gestioi kívánni valót hagytak hátra, ugyanezen a helyen ezt is nyíltan megmondtam.

Az Intézet vezetősége élénk figyelemmel kísérte az állandó döntőbírótság működését, mely ha az utóbbi időben lassú ütemben dolgozik is, határozatai nagyjelentőségűek és mindenképen alkalmazmasak arra, hogy azokat a hézagokat, mely a jogszabály alkotásánál — hiszen a jogszabályalkotó minden eshetőségre előre aligha provideálhat — helyes jogász érzékkel és a méltányosság követelményeinek figyelembevételével hozott elvi jelentőségű határozatokat kipótolja.

Ami az 1938. évi költségvetési előirányzatunkat illeti, annak összeállításánál hasonlóképen a realitást iparkodtunk szem előtt tartani, a bevételeket az 1937. évi bevételeknek megfelelő összegben tüntettük fel; emelkedést mutat a végellátások előirányzott összege, a realitás szempontjától vezéreltetve ugyanis kiadási tételeként beállítottuk az 1937. évben tényleg kifizetett összegeket felfelé kikerekítve és hozzávettük még szaporulatként ennek 10 %-át.

Az állandó ellenőrző bizottság az év folyamán a Szabályzatban előirt időközökben részletesen megvizsgálta Intézetünk ügykezelését és a központi pénztár teendőivel megbízott pénzüntézet ügykezelését — amint méltóztatnak tudni ugyanis elnöki ténykedésem egész ideje alatt egy fillér sem ment az én kezemen keresztül, hanem minden egyes bevételi és kiadási tétel kizárólag a pénzüntézetten át. —“

Az elnök a határozathozatal előtt felkérte az állandó ellenőrző bizottságot jelentésének előterjesztésére. *Hirkó* Boldizsár dr. az ellenőrző bizottság tagja olvasta fel ezután a bizottság itt közölt jelentését.

„A Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének állandó ellenőrző bizottsága jelenti, hogy az Intézet ügykezelését, könyvelését és számadásait az elmúlt évben kötelességszerűen megvizsgálta és azokat minden vonatkozásban kifogástalannak találta.

Az állandó ellenőrző bizottság évről-évre jóleső megelégedéssel állapítja meg, hogy az Intézet vagyona állandóan emelkedik és a mostoha körülmények között életre kelt nyugdíjintézet a kezdet nehézségeit leküzdötte és az idők viharát szilárdan állja.

Elismeréssel és hálával emlékezik meg az intézet tagjainak áldozatkész magatartásáról, de elismeréssel hajlik meg az intézet

bölcs és erőskezű vezetősége, így elsősorban a távozni készülő elnök: Fekete László dr. Öméltósága előtt is.

Fekete László dr. öt évi önfeláldozó munkája oroszlámrészt képezi annak a gazdag eredménynek, amit a Kir. Közjegyzők Közönlönyének f. évi 2. számában közzétett mérleg tár elénk és amelyre mindannyian büszkén tekinthetünk.

Pusztán a vállalt köteleességek teljesítését érdemnek nem tekintjük, de Fekete László dr. el nem múltó érdemként kell megállapítanunk, ennek a magas tisztségnek oly ritka értelmezését, amely az elnöki tisztségben nem a díszet, hanem a köteleességet, nem a fényt, hanem az áldozatot látja.

S ha a közélet önzetlen emberét és áldozatkész munkáját valaha valami igazolhatja, s ha az élet némi elégtétellel szolgálhat neki, ez nem lehet az elismerés és külső siker ragyogása, ez sohasem lehet más, mint munkásságának kézzel fogható eredménye.

Most, midőn Fekete László dr. elhagyja az elnöki széket, — a Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének állandó ellenőrző bizottsága szebb és maradandóbb emléket nem állíthat neki, mint amit ő állított magának, azaz annak egyszerű megállapítását, elnöksége alatt az intézetet megszervezte, ügykezelését egyszerű és biztos alapokra fektette és az egyesület vagyoniát pontosan megőszörözte.

Kérjük jelentésünk elfogadását.

Az ellenőrző bizottság jelentéséhez *Lázár* Ferenc dr. felsőházi tag szólalt fel s a maga részéről is az igaz és őszinte elismerés hangján emlékezik meg arról az áldozatteljes és erőskezű irányításról, amellyel Fekete László öt évi fáradtságot és időt nem kímélő becsületes munkássága eredményeként az intézet zavartalan működését és anyagi biztosságát megalapozta. A közjegyzői kar mélyszéges háláját és köszönetét tolmácsolja ezért az elnöknek s indokolt elhatározása előtt meghajolva, őszinte sajnálattal veszi tudomásul az elnöki székből való távozását.

A közgyűlés *Lázár* Ferenc dr. felszólalása után az 1937. évi zárószámadást, az arra vonatkozó ellenőrző bizottsági jelentést és az 1938. évi költségvetési előirányzatot egyhangúlag elfogadta s az intézőbizottság részére a felmentvényt megadta.

Fekete László dr. elnök a napirend 3. pontjára való áttérés előtt az alábbi bejelentést tette:

„Az elnök és az intézőbizottság tagjainak mandátuma lejárt s most három év tartamára elnök és intézőbizottsági tagok választandók. Öt esztendője van szerencsém az Intézet élén állani. Ez-

előtt öt esztendővel, egy kamaraközi értekezleten, mikor elődöm az Intézet első elnöke *Hedry* Aladár dr. lemondási szándékát bejelentette, vetődött fel az én elnökké jelöltetésem gondolata, én — tanukul hivatkozom itt e kamaraközi értekezlet résztvevőire — ki akartam térni e tisztség elől, mert más irányú, a közjegyzői intézmény érdekében vállalt bármily szerény eredményű angagemenjeim sok időmet vették igénybe, hosszas kapacitálás után — főleg boldog emlékü *Galánffy* János rábeszélésére — a három éves ciklus hátralévő két évére vállalkoztam e feladatra s a tisztelt közgyűlés annak idején ez előzmények után engem az elnöki székbe emelt. A két év lejártával újabb három év tartamára ismét elnökké választattam.

Természetesen nem feladatom, hogy az öt esztendő elnöki ténykedésemet jellemezem, annyit azonban ez öt évi működés jelentős mozzanataiként némi önérzettel leszögezhetek, hogy

a kezdet nehézségeivel küzdő Intézetet — főleg munkatársaim buzgó segítségével — egyenesbe állítottuk be,

az akkori rendelkezések folytán — a Kamarákhoz is, az Intézethez is folytak be járulékok stb. — előállott zavarokat hamarosan eltüntettük, azóta a korábbi állapothoz képest az ügykezelés tökéletesen rendben ment, a korábban napirenden volt reklamációk, zavarok teljesen megszűntek,

az Intézet vagyona az 1932. év végén — pedig akkor volt egy fél év, mikor az Intézetnek csak bevétele volt és kiadása semmi — 73.961 pengő volt, most több, mint 350.000.— pengő — benne a még mindég csak 200.000.— pengővel értékelt bérház,

az 1933-as költségvetési év végén a hátralék 21.691 pengő 80 fillér volt, ma 14.033 pengő 23 fillér,

megalkottattott a — főleg az Intézet ügykezelését racionalizáló, de egyéb üdvös újításokat is tartalmazó új Nyugdíjszabályzat.

Amidőn ezeket leszögezem hálás köszönetet kell mondanom munkatársaimnak, elsősorban *Szemerjay-Petrán* Tibor barátomnak, de nem csak neki, hanem az Intézőbizottság minden egyes tagjának, akik mindig mindenben odaadó lelkes támogatóim voltak és az intézőbizottságban megvolt tökéletes harmonia jellemzésül talán legyen szabad elárulnom, hogy — bár minden egyesével talán legyen szabad elárulnom, hogy — bár minden egyesem még legjelentéktelenebb ügy is megbeszélés tárgyát képezte s tölem minden parancsuralmi gestio mindenkor távol volt — minden határozatunk mindenkor egyhangúlag hozatott.

Ép azért, amint a felelősség mindnyájunké, ha van érdem, az is teljesen egyformán mindnyájunké.

Amint mondám: két évre vállalkoztam öt évet szolgáltam most azonban, mint weiterdienende, kérem a tisztelt közgyűléstől az obsitot, elnöki tisztem alóli felmentésemet.

Ezután áttérek napirendünk harmadik pontjára: s következik a nyugdíjintézet elnökének megválasztása.

Méltóztassék megengedni, hogy javaslatot tegyek. Egészen természetesnek tartom és azt hiszem a tisztelt Közgyűlés minden tagja az imént elmondottak után szintén természetesnek tartja, hogy utódomat illetőleg munkatársaimra gondoltam és pedig közöttük elsősorban a helyettes elnök úrra, Szemerjay-Petrán Tibor barátomra. Ő azonban egyéb, a közt szolgáló tevékenységére utalással elhárította magától e tisztséget, minek folytán az Intézőbizottság egy másik régi, kipróbált tagjára gondoltam, akinek bizottság egy másik régi, kipróbált tagjára gondoltam, akinek ismert szorgalma és erélye — meggyőződésem szerint — garancia arra, hogy az Intézet ügyei nem csak az eddigi rendben, hanem tökéletesebb rendben fognak tovább vitetni. Ez a kipróbált hűséges munkatárs Cholnoky Imre dr.“

Fekete László dr. indítványára a közgyűlés *Cholnoky* Imre dr. budapesti kir. közjegyzőt a nyugdíjintézet elnökévé egyhangúlag megválasztotta. Cholnoky Imre az elnöki széket a következő beszéddel foglalta el.

„Azt a megtisztelő és igazán meg nem érdemelt bizalmat, a melynek alapján a Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének elnökévé megválasztattam, szívem egész teljességével és melegével hálásan köszönöm. Huszonkilencéves közjegyzői pályámon alkalmam volt többször a kar érdekéért is dolgoznom, de ezért jutalomra, elismerésre sohasem számítottam és így kartársaim önként megnyilatkozó bizalmát annál nagyobb mértékben értékelni és megbecsülni tudom. Mai napon elnyert tisztességemből kifolyólag legelső kötelességem lelépő elnökünk, kedves barátom és szeretett kartársamnak, *Fekete* László dr.-nak a nyugdíjintézet érdekében kifejtett, széles tudású, koncilians, soha fáradtságot nem ismerő, törhetetlen akarattal folytatott vezetéséről és odaadó munkásságáról megemlékezni és a magam részéről fokozott mértékben, hálásan megköszönni mindazt, ami által a megalkulás után rövidesen bekövetkezett válságos helyzetből a nyugdíjintézetet az ország egyik első, mintaszerűen vezetett és működő intézetévé tette és ezáltal jövőbeni munkámat már előre megkönnyítette, az óraművet rendbehozta és a zavartalan üzem-

hez most csak okszerű kezelésre lesz csupán szükség. Az első tiszteletteljes indítványom tehát az, hogy a közgyűlés *Fekete* László dr. érdemeit jegyzőkönyvileg örökítse meg. Nem mulaszthatom el azt sem, hogy eddigi munkatársaimnak, úgy az intézet alelnökének, intéző és ellenőrző bizottságának eddigi önzetlen és megértő együttműködéséért szintén köszönetemet ne tolmácsoljam és egyúttal a jövőre nélkülözhetetlen és jóakarató támogatásukat magam részére ne kérjem.

Az általános szokásnak megfelelően vezető állásba kerülő egyének programot kell adnia. Programom családi jelmondatom: „Agere, non loqui“. Ennek megfelelően programpontjaim számát is alacsonyán szabtam meg, még pedig pontos, gyors megértő és igazságos intézkedésben. Pontosságra, mint havi járulokokon, befizetésekben alapuló intézménynél legelső sorban is szükségünk van. Nagyrabecsült elődöm tartalmas és mindenre kiterjedő jelentésében részletesen foglalkozott a késedelmes fizetőkkel és a hátralékos járulékok behajtásának kérdésével, külön is kiemelve azt az óriási munkatöbbletet, amit a késedelmeskedők, nem csak a nyugdíjintézetnek, hanem a közjegyzői kamaráknak és bíróságoknak okoznak. A dolgok rendes ügymenetét jelentő rend és a fizetési köteleységüket pontosan teljesítő tagok eminens érdeke az, hogy a pontatlan tagok, érte ezalatt az állandó renitenskedőket, elimináltassanak. Ezek meg nem bocsátható eljárása és elnézést nem tűrő késedelme a pontosan fizető tagok vagyoni érdekét is veszélyezteti, mert az elhangzott jelentésből is megállapítható, hogy a telítettséghez erősen közeledő nyugdíjintézet kénytelen lesz az esetleg ezáltal előálló hiányt pótkivetéssel fedezni és ezzel elsősorban a kötelességüket mindig pontosan teljesítő tagokat megbüntetni. A mai válságos gazdasági helyzet mellett pedig a magam részéről célszerűnek és megengedhetőnek nem tartom, hogy az egyes tagok, szinte akntá vált rendetlensége miatt az intézeti járulékok emeltessenek. A mai vagyoni egyensúlyt tehát minden erőfeszítéssel továbbra is változatlanul fenn akarom tartani és ehhez mindennek előtt az intézeti tagok pontosságára van szükségem.

Második programpontom, a gyors intézkedés. A huszadik század lázasan ideges, lüktető menetének követelménye ez és ezt úgy az intézeti tagok, mint a velünk gyakrabban érintkező hatóságoktól már eleve is kérem. A nyugdíjintézet eminens érdeke megkívánja, hogy az egyes ügyek ne a leszez fair, leszez passer elve alapján intéztesse el. Ezzel kapcsolatban már most be-

köszöntő szavaiban azzal a hangsúlyozott kérelemmel fordulok a közjegyzői kamarákhoz, akiknek eddigi működése és támogatása előtt szeretett elődöm az elismerés zászlaját már meghajtotta. hogy a jövőben is hasonló jóakarattal, buzgalommal és odaadással támogassanak, segítsenek és különösen legyenek segítségemre a notorius késedelmeskedők megfékezésében, mert higgyék el, hogy ezzel nem csak a nyugdíjintézetnek, annak tagjainak, hanem a közjegyzői intézménynek is fel nem becsülhető szolgálatot fognak tenni.

Harmadik és utolsó programpontomként a megértő és igazságos intézkedést vettem fel. Utalok e részben már az előbb elmondottakra és folytatólag magam részéről előre is kijelentem, hogy a nyugdíjintézethez érkezendő minden beadványt vagy kérelmet azonnal, igazságosan, a fennálló szabályok keretén belül megértő méltányossággal fogok elintézni, kartársaimnak, önhibán kívüli kérését teljesíteni is fogom és ily értelmű előterjesztést fogok tenni úgy az intézőbizottságnak, mint esetleg a közgyűlésnek is. A nyugdíjintézet vagyoni helyzetének megszilárdítására a tartalékok biztosítása ügyében szükségesnek tartom, hogy ezek, mint lehetséges lesz, újra ingatlanba fektessenek és így nagyobb jövedelmezőségük eléréssék, ami által a nyugdíjintézet terhei mérsékelhetőek lesznek. Jelenlegi vagyoni állapotunk mellett, amint azt már hallani méltóztattak, erre egyelőre várunk kell és arra kell törekednünk, hogy a tartalékok szaporodjanak. Ezekben voltam bátor programom gerincét megadni és abban a törhetetlen és minden magyar lelket átható szent meggyőződésben, hogy Nagymagyarország feltámadása rövidesen bekövetkezik és így alkalmam lesz megnagyobbodó nyugdíjintézetünket is vezetni, a továbbiakra a Mindenható áldását kérve, az elnöki széket elfoglalom.“

A közgyűlés a helyeslő tappsal fogadott elnöki megnyitó után az elnöki indítványnak megfelelően egyhangúlag elhatározta, hogy *Fekete László* dr. öt évi elnöki munkásságában megnyilvánuló kitűnő érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvében örökíti meg. Majd ugyanezen az elnök indítványára közfelkiáltással megválasztotta az intézőbizottság rendes tagjaivá *Bognár József* dr. mezőtúri, *Krenner Zoltán* dr. kiskunfélegyházi és *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. budapesti kir. közjegyzőket, továbbá *Magyar-Kossa Zoltán* dr. budapesti kir. közjegyzőhelyetttest, pótaggokká pedig *Tárczay Rezső* dr. újpesti kir. közjegyzőt és *Belcsák László* dr. budapesti kir. közjegyzőhelyetttest, az állandó ellenőrző bizottság tagjaivá *Balassa Lajos* dr. ócsai, *Bathó Kálmán* dr. buda-

foki kir. közjegyzőket, valamint *Hirkó Boldizsár* dr. budapesti kir. közjegyzőhelyetttest.

Cholnoky Imre dr. elnök ezután bejelentette, hogy csupán egy elkésve beadott indítvány érkezett be, amely azonban tárgyalás alá nem bocsátható. A napirend ezzel kimerült s az elnök a közgyűlést berekesztette.

A közgyűlés után az intézőbizottság rövid ülést tartott, amelyen elnökhelyettessé *Szemerjay-Petrán Tibor* dr. intézőbizottsági tagot, az állandó döntőbírószágba pedig a nyugdíjintézet részéről *Angyal Béla* dr., *Fekete László* dr., *László Ferenc* dr. és *Pottyondy Béla* dr, kir. közjegyzőket választották meg, illetve küldték ki,

Kolosváry Bálint és Menyhárh Gáspár előadásai.

A kolozsvári Ferenc József tudomány egyetem jog és államtudományi karának két volt tudós tanára tartott a közelmúltban kiemelkedő jelentőségű és kimagasló értékű előadást. A két tudós tanár, kik véletlenül, mindketten a magánjog professzorai Kolosváry Bálint és Menyhárh Gáspár, ha nem is a volt kolozsvári magyar egyetemen, de a Csonkaország budapesti, illetve szegedi egyetemén ma is aktív szolgálatot teljesítenek, ma is komoly eredményekkel cselekvő munkásai a magyar jogászképzésnek. Ahogy ennek a két volt kolozsvári professzornak neve a magyar jogélet krónikájában egymás mellé kerül, bizonyos fájó megilletődés tölti el azokat, akiknek a kolozsvári egyetemen ők adták az első komoly jogászi nevelést, akiknek Isten áldotta nagy magyar tehetsége, tanítómesteri elhivatottsága Erdély jogász nemzedékeinek nagy és értékes sorozatát bocsátotta a magyar élet rögös útjaira s tette a magyar jogászság mindig helytálló, az átlagon mindig felülemelkedő értékes tagjaivá. A sors kegyetlen végzése következtében a két tudós tanárnak a kolozsvári egyetem becsülettel és izzó magyarsággal szolgált katedráit el kellett hagynia, de ott hagyta Erdély magyar kulturát lehellő vadregényes tájait jogászneveltjeik javarésze is. S ahogyan a két professzor ma is komoly dísze és büszkesége az erdélyi levegővel átitatott magyar jogi kultúrának, úgy a régi, valamint az új katedrájukon nevelt magyar jogászok az élet minden pozíciójában tanubizonyosságot tesznek kitűnő professzoraik eredményes nevelő munkájáról, de arról

is, hogy Erdély kulturális vonatkozásai minden vonalon kiemelkedő jelentőségűek és maradéktalanul magyarok voltak. Ez egyelőre a mult önérzetes emlékezete, de erős hitünk szerint a jövő reménysége is. Mert Erdélyt a magyar erő, a magyar ész és a magyar szent akarat szerezte meg a magyar földnek és a magyar kultúrának. Ez tartotta fenn egy évezreden át s ez fogja az Istentől hittel remélt segítséggel vissza is szerezni.

* * *

Kolosváry Bálint dr. amint erről már e közlöny mult számában megemlékeztünk, a Magyar Jogászegylet Grosschmid előadás sorozatának ötödik ünnepi ülésén ez évi februárius hó 7. napján „Öröklési jog és az Öröklési jogtudomány“ címen különlegesen előkelő jogászai színvonalú előadást tartott. Kiinduló pontként a Szilágyi Dezső-féle kodifikációs munkálatokat jelölte meg, amelyek eredményeként a magánjogi kodex öröklési jogi része új feldolgozás alá került és pedig idegen intézmények átvétele helyett a magyar jogfejlődés alapján. Ez a jellemzője az 1900. évi I. az 1913. évi II. és az 1915. évi III. tervezeteknek. Ezeknek a tervezeteknek a legfőbb irányítója és megalapozója Grosschmid Béni tudományos tevékenysége. Kolosváry előadásának II. fejezete Grosschmid öröklésjogi munkájának méltatása. Ezt a fejezetet az alábbiakban közöljük:

„Grosschmid első nagyszabású öröklési jogi munkája „Öröklött és szerzett vagyon“ című monographiája, melyhez függelékképpen a kiskorúak utáni törvényes öröklésről szóló kiegészítő tanulmánya járul.

Ő maga ajánlja előszavában, hogy munkája áttekinthetőbb megértéshez az vezet, ha az olvasó előbb a függelékképp csatolt értekezést tanulmányozza át s csak aztán a többi, főleg a történeti alapokat megvető fejtegetéseket.

A kiskorúak utáni törv. öröklésről szólva, meggyőző erővel állítja szembe a magyar jogrendszernek igazságosságát a külföldi törvények hibáival s ezzel a thézissal vezeti be, éles és ragyogó érvelés mellett, sőt sokszor drámai hatású eloquentiával megírott támadását azoknak a törekvéseknek ellensúlyozására, melyek jövődöntő törv. öröklési jogunkat az osztrák és szász polgári tör. könyv mintájára akarták kodifikálni.

Az öröklött és szerzett vagyon közti különbségek és a különbség jogéletteni funkcióinak döntő jelentőségét a kiskorúak utáni öröklés elképzelhető vonatkozásainak valamennyiében egyszerű és mindennapos példák mutatja ki és összegezi azokat a visszas és jogérezetet súlyosan sértő hibákat, melyeket a külföldi öröklési törvények részben maguk közvetlenül követnek el, részben elkerülni nem tudnak.

Ezek a hibák, melyeket a recepció maradéktalanul honosítana meg hazai jogunkban, a következők:

Ha a hátramaradott kiskorúak közül valamelyik elhal, a szülőről rászállott örökségben az elhalt testvéreire felül mások is részesednek.

Az így a többi gyermektől elvont szülei vagyonba egy-két haláleset folyamán oly teljesen idegenek ülnek bele, kik sem a vagyont hátrahagyó szülőknek, sem a megrövidült többi gyermeknek nem vérei.

E mellett idegen esavédek vagyoni a külföldi rendszerek mellett kölcsönösen össze-vissza keverednek, ami egyrészt az osztályt nehezíti, másrészt az öröklés vagyoni értékét úgyszólván megsemmisíti. És végül:

a vagyonfelosztás, s az öröklés a halálesetek egymásutánjának véletlenéhez és hullámzó esélyeihez van kötve, — annyira, hogy az ilyen öröklésben egyebet, mint igen komoly érdekekkel való tréfajátékot, alig lehet látni.

Mindaz a lehető legélesebben ellene mond az örökösödés legáltalánosabb és legfőbb feladatának: annak t. i., hogy a vagyon a szülőről a gyermekekre adassék le. Más szóval a vagyonnak lefelé szállása az, melyben az öröklés elveinek zsömértékét keresnünk kell.

A külföldi öröklőrendszerek alaptévedése, hogy a gyermeki öröklés gondolatától eltérnek és a vagyonnak gyermekekről szülőre, tehát felfelé való szállásán építik ki a rokonok öröklését.

Ezzel szemben a magyar ági örökösödésnek a vagyon lefelé szállítása az alapiránya. A vagyoneredet kutatása: a leszállás irányának a kutatása. Így az oldalörökösödés is jogunkban a leszállás természetszerű elvöt követi és hatalmas támaszává válik a gyermeki öröklésnek. Ez okon a mi örökjogunk nem foglalja magában azt az ellentmondást és ijesztő igazságtalanságot, hogy a gyermektől az oldalörökösödés rendjén elvonja azt a szülei vagyont, melyet a törvény a gyermeki öröklésben kizárólag neki szánt. Ez okon, idegen családok egymás vagyonába örökösödésileg bele nem keveredhetnek, mert az ági vagyon oda és arra a törzsre száll, ahol ez a vagyon nem idegen, hanem eredendő. Ezért — végül — nem fog ki a vaksors szeszélye a magyar örökjogon, mivel az ági vagyon az ő útjában sohasem tévedez, hanem örökkön vissza-vissza szabadul a leszállás eredeti ösvényére.

Azt egyébként Grosschmid maga sem vonja kétségbe, sőt hangsúlyozza is, hogy az ági öröklés korlátlanul keresztül vagy túlságba vive, visszaságokkal járhat. Am e visszaságok correctiója az ági visszaszállás bizonyos fokon való lezárásával könnyen megvalósítható.

Az „Öröklött és szerzett vagyon“ igen értékes fejezete az, amely az Országbírói Értekezleten felmerült javaslatoknak kritikai ismertetését és rendszerbe állított fejtegetését adja. Megállapított eredményei: a közjogi elemektől az 1848. XV. t. c. alapján megszabadított ősi öröklőrendszer az örökjog elvont igazsága világánál más örökösödési rendszerekkel szemben jobb. A végintézet-ellenes öröklésnél az örökösödési kötelességet helyesebben szabja meg, mint a köteles rész intézménye s e mellett a törvényes öröklés számára erősebb alapokat adhat. Az öröklött és szerzett vagyon közti különbség fenntartása nem jelent a kor szellemétől elmaradást, sőt azzal egyező, mert az öntevékenységet meg a munkát az örökösödésnél tekintetbe veszi.

Munkájának igazi központi része, gerince azonban az, amit témájának alapjairól a jogtörténelem, a tételesjog és az elvi szempontok szerinti tagozódással elmond. Alig van irodalmunkban monografikus mű, mely írójának egyéniségét, történeti szemléleteinek mélységét, a jogtételek elemzé-

sének hajszállfinomságát, következtetéseinek ellentmondását kizáró okszerűségét, a jellemzések plaszticitását oly nagy és teljes mértékben egyesítendő magában, mint ez a remekbe készült tanulmány. Sajátos iránya sokszor nehézkes, de dübörögve haladó mázsás súlyú mondatai mintegy magukon hordják, maguk után húzzák a régi magyar jog egész szellemvilágát és csodálatos megérzéssel tudják kapcsolni azt az élő jognak mindazokhoz a vonatkozásaihoz, melyekben az alap gondolatnak ugyanazonosságát, hatóerejét a felületesen látó felfogni és érzékelni képtelen.

Az „öröklött és szerzett vagyon“ tüzetes ismertetése hely és idő hiányában — hiú próbálkozás volna. A magyar jogirodalom szempontjából az a standard munka, mely bármily öröklési jogi kutatásnak kiinduló pontját, alapvetését adja.

Határkő. Egyik oldalán a magyar jogvilág lapidáris igazságai vannak belevésve, — a másik oldalára a Grosschmid Béni neve és élete munkája.

A III., IV., és V. fejezetekben a tudós előadó szakszerűen ismerteti Grosschmidnak a magyar öröklési jog terén kifejtett, úgy az elméletet, mint a gyakorlatot irányító, messze kimagasló irodalmi munkásságát, majd előadásának végső következtetéseit az alább közölt befejező részben vonja le:

„Feladatomban azt tekintetem, hogy a tudomány hatását vizsgáljam, melyet az a jogfejlődésre kigyakorol. Ennek az általános témának próbakövéül az öröklési jogot választottam, mely a körülbelül 7 évtizedes magánjogi kodifikációnak legmegdolgozottabb területe. Szinte világnézetekig kizélesedő irányok ütköztek össze az öröklési jog miképen való törvényes szabályozásának kérdésében és ez összeütközések homlokterében a jogtudomány járt elől s a magyar jogász közvélemény kialakításában döntő szerephez jutott. Az öröklési jogi kódex ugyan még máig is a jövő zenéje, — a harc eldőlt és az örökjogi receptio hovatovább homályosodó emlékké válik csupán. Annál kristályosabbá esiszolódik ki azonban annak az érdeme, akinek ragyogó tollához a magánjogi törvényalkotás irányának megváltozása fűződik.

Könnnyű feltennem és könnyű megfelelnem ekként a kérdést: mit jelent a magyar öröklési jog tudományában Grosschmid Béni és az ő élete legjobb munkája? Sokat. Jelenti először is a magyar öröklési jogi monografia legmagasabb rendű típusának megteremtését. „Öröklött és szerzett vagyon“ és „Kötelezés“ című munkái, melyek a kidolgozás mesteri rendszerével és egyéniségével az előtte író öröklési jogi monografisták (Matlakovics Sándor, Szabó József, Zlinszky Imre, Tóth Lőrinc, Katona Mór, Bozóky Alajos) egyébként értékes műveit messze meghaladják és a magyar jogirodalom szintjét oda emelték, ahol a legfejlettebb külföldi literatúrák állanak. Jelenti a történelmi jogfejlődés folyamatosságának tudományos kultuszát. Az intézmények megismerésének és magyarázatának a történelmi alapokból való lefejtését és az elemzésnek azt a módszerét, mely az adott jogszabályban nem a tétélezés külső kifejezési formáját, hanem a benne és mögötte lüktető jogérzelmi világ megtestesülését, kivetődését látja. Azokat a láthatatlanul finom szálakat, melyek az öröklési jog normáit tömegek lelkéhez kötik hozzá, senki avatottabb kézzel, melegebb szívvél és érzékenyebb megértéssel nem szötte össze tudományos vizsgálódásainak

írott eredményeiben, mint Grosschmid. — aki ezen a téren nemcsak hódított, de útmutató oszloppá magasodott a növekedőben levő, majd kiforrott új generációk előtt.

Jelenti a törvényalkotás újítások után lihegő irányzatának gondviselészerű elgáncsolását oly időpontban, mikor a legmerészebb fantázia sem érezhette és sejhette előre a nemzetünket és hazánkat ért katasztrófális sorscsapást, mely száz és ezerszeres értéké emelt minden szemernyi gondolatot, minden, ha még oly kevéssé jelentő egyéni vonást is, mely magyar, magyar lélekből fakadt és ma oda számít azok közé a fegyverek és biztosítékok közé, melyekre nemzeti létünk és fennmaradásunk feltételei támaszkodnak. Grosschmid lankadatlan erővel és a pusztá tudomány eszközeivel megvívott harca vetett gátat az örökjogi receptio romboló hullámai elől s itatta át a jogász közvélekedést azzal a már senki által kétségbe nem vont öntudatossággal és meggyőződéssel, hogy a jogfejlesztés munkájának conditio sine qua nonja (különösen is az öröklési jog területén) a honi talajban fakadt, a nemzeti szellem világából termelődött saját intézmények a proprium jus-nak fenntartása és ott, ahol a változott viszonyok követelik meg, — nem kiirtása, vagy felcserélése, hanem korszerű továbbfejlesztése. Ha Grosschmid fellépésének eredménye negatív is volt, az idők rendén ekként pozitív értéké változott. Akkor a kritika kifogásoló, támadó és szétbontó munkájában érvényesült, ma egy nagy és minden ízében pozitív lelki házist jelent, melytől semmi jogalkotás ma már el nem távolodhatik, — ellenesetben és ezt példák igazolhatják — meghalt a törvény, mielőtt tulajdonképp megszületett volna.

A magyar magánjog ma élő legnagyobb mesterének tudós jellemzéséhez, jól érzem, az én szavaim nem elég erősek és a nagy feladat előtt gyöngévé halványodnak el. A jog élő világában s annak tudományos kutatásában Grosschmid befolyásos tényezővé tornyosult — pedig sohasem volt törvényhozó; az öregek és a tapasztaltak tanácsának kiválogatottjai közé sohasem tartozott — oktató, tanító és nevelő szerepére pontot tett az élet, mikor katedráját elhagyta; munkájának jutalma magának, ennek a munkának érdemében és tanítványainak nagy táborában szolgáltatja azt az elismerést, amit az úgynézett hivatalos külvilág a maga szokványos formájában megadni neki elmulasztott.

Pedig életének, tanításainak, munkásságának egyszerű a kulcsa és ebben rejlik varázslatos hatása is. Csupán egy gondolat ez, mely ha még annyira közismert is, mindegyre elvész és visszaszorul a jogot alkotó és jogot művelő tényezők zemei elől. Grosschmid hí volt hozzá és ezért tudta győzelmesen megvívni a tudomány pusztá fegyverével örökre emlékezetesnek maradó harcait.

„La loi doit suivre et non forcer l'opinion publique“. Ezt az axiómát ő egészen megértette, magáévá tette és minden tudományos akciójában öntudatosan érvényesítette. S hogy ez az igazság egyetemes erővel utat tört magának s az öröklési jog kodifikációját helytelen iramában megállította; ez az öröklési jog tudományának, azaz jelenleg élő legnagyobb képviselőjének Grosschmid Béniének aere perennius érdeme.

* * *

Menyhárth Gáspár dr. szegedi egyetemi tanár a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának ez évi március hó 14. napjára

egybehívott ülésén, mint újonnan megválasztott levelező tag tartotta „A családfenntartás elve legújabb jogunkban“ címen székfoglaló értekezését. A jogalkotás terén meglehetősen háttérbe szorult nézőpontokat kidomborító, előkelő jogászi vonalú, komoly értékű jogászi érzékkel feldolgozott székfoglaló bevezető részét az alábbiakban adjuk:

„A nagy francia forradalomból szabadság és egyenlőség nevek alatt született ikertestvér eszmék a múlt század negyvenes éveiben a magyar gondolatvilágban is kitermelték a reform korszakban fogant magzatjukat.

Ekkor szüntettük meg az adományi rendszert, meg az úrbériséget s az 1848. XV. t. c. kimondta elvileg „az ősiség teljes és tökéletes eltörlését“, miáltal vagyon és öröklési jogunk kifordult addigi valójából anélkül, hogy az így keletkezett részeket betömhették volna, amiben — s ez mentsége az akkori idők törvényhozásának — bizonyára csak a gyorsan bekövetkezett és végzetes eredményekre vezetett események akadályozták meg.

Különösen az ősiség eltörlése, — értve ősiség alatt a régi törvényes öröklési rendet, — volt kihatással vagyon és öröklési jogunk sorsára s ami — tárgyunk szempontjából nézve azt — a családfenntartás alappilléreinek kidőlését jelentette.

Meg nem cáfolható igazságul olvashatjuk le ugyanis történetünk lapjairól, hogy az ősiség, ha talán nem is fakadt a családiasság gondolatából, hanem az ország védelmének és a nemesség birtoklásának szükségességéből, lényegében magánjogi intézmény volt és a vérek és családbeliek vagyoni oltalmát jelentette a mindenkor birtokossal szemben, 1848-ig a megyei birtokosságot nagy erőben tartotta fenn és eltörlése a birtokos családokat — „melyek — ahogyan az az Országbírói Értekezleten is mondatott — a historiát tovább fűzték“ a pusztulás útjára vetette.

Lehet ugyan eltérés a felfogások között a tekintetben, hogy ez sajnálni való-e vagy sem. Hiszen a társadalom s végsőleg a nemzet szempontjából egynek látszhatik, hogy az ú. n. történeti családok fűzik-e tovább a historiát vagy más egyre-másra kieserélődő, de vagyoniilag is jól megalapozott családok esinálnak új történetet és úgy lehet egyre megy, hogy a vagyon a nemzet egyedek egyikének vagy másikának kezében van-e, ha a nemzeti vagyon állaga nem fogy, hanem ha nem is gyarapszik, de legalább megmarad.

Magam azonban csak ahhoz a felfogáshoz csatlakozhatom, s a történelemből is ennek helyességét olvasom ki, amely a nemzeti társadalom erejét a hosszabb életű családok által látja biztosítottának. Csak olyan családokban fejlődhetik ki és nőhet meg egészséges családi szellem, legyenek azok akár földet szerető és művelő családok s elsősorban ezek, de legyenek akár iparosok, kereskedők, vagy a szellemi munkában előljárók, amelyekben a kései unokák ősökre tekinthetnek vissza, kiknek erényei lelkesíteni tudják őket s amelyekben a vallásos érzés, erkölcsi emelkedettség és hazafiúi gondolkodás apáról-fiúra száll s amelyeknek ilykép saját történetük iródik meg. A történetileg kialakult jótékony családi szellem teszi az ezzel eltelt egyedeket fogékonná mások szenvedései iránt, ez teszi megértővé az egyest embertársai céljaival szemben. Ilyen, multtal bíró családok válnak a társadalmi élet iskolájává s a társadalmi életben betöl-

tött szerep révén a nemzet politikai életében is egészséges és erős tényezővé.

Futó homokon, amelynek szemei hirtelen gördülnek ide-oda, nem lehet büszke palotát építeni.

Amde ássuk medrét a család jelentősége körül felfakadó gondolatok szerte csapongó árjának és nehogy szertelent látszassunk markolni, mutassunk arra, amit meg kívánunk fogni.

Mert nagy határ a családvédelem, amelyet egy nap alatt be sem lehet járni. Megelégedhetünk azzal, hogy ennek a nagy területnek csak egy részét kíséreljük meg átlátni.

Azt tűztem ezért magam elé, hogy összeszedem mai jogunkban mindazt a magánjogi intézményt, mely a családvagyon egybetartását a valaki által hátrahagyott vagyonnak nemzedékeken keresztül hosszabb időn át az ivadékok kezében megmaradását s ebben és általa a család fennmaradásának célját szolgálja átmérve azokat itt-ott legalább is nagyjában a helyességnek és célravezetőségnek a mérlegén és hogy rálássunk jogunk irányára.

Ilyenről ugyanis csak újabb, sőt igazában csak legújabb jogunk tud az ősiség eltörlése óta, mert 1848. után családfenntartó intézményül csak az ország mágnásai és előkelői romlásának elhárítására és a fekvő jószágok önkényes elidegenítésének és elpazarlásának megfékezésére az 1687. évi decretum 9. cikkével s az 1723. 50 t. c.-el a közneemesekre is kiterjedő erővel intézményesen beállított családi hitbizomány, meg a hitbizományi helyettesítés maradt. Ezek elsője is mindössze egy néhány főúri család nevének és tekintélyének megőrzését biztosította, másodikika pedig ritka jelenség és legföllebb egy emberöltőre tartja meg egy kézben az öröklött vagyont.

A szabadságharc végzetes kimenetelével országunkra nehezedett osztrák abszolút uralomtól ránk parancsolt osztrák törvények s különösen a természetjogi iskola hatását magán viselő ausztriai általános polgári törvénykönyv az örökségeket szétporlasztó öröklési rendjével mindenre inkább voltak alkalmasok, mint a családvagyon egybetartására s tehát a családok fenntartásának szolgálására.

Az Országbírói Értekezlet bölcsessége átmentette ugyan az öröklött vagyon kategóriájában s az ebben való törvényes öröklésben, az ági öröklésben az ősiség alapfogalmát s ezzel a családfenntartás elvét is, csak hogy azok nélkül a nagyjában és egészében kétségtelenül idejüket mult intézményi biztosítékok nélkül, amelyek ezt a családvagyon egybetartására a multban célravezetővé tették, minélfogva az ági öröklés egymagában a családfenntartás szempontjából, minthogy a végrendelezés szabadsága erre is kiterjed, hatásában lefokozott értékül maradt ránk.

Abban a harcban, melyet a régi közösségi — családi jogi felfogással szemben az egyedi érdekek szemléletén nyugvó szabadság és egyenlőség eszméi megvíváltak — miként láttuk — utóbbiak lettek győztesek.

De, mint a botor győzők rendszerint, ezek is kíméletlenül taposták le vesztes ellenfelüket. Ezzel maguk vetették el végzetük magját s a mag, ha nem is máról holnapra, de esirába szökken és kikelt. Nem kellett hozzá egy századnyi idő és eszmélni kezdtek szomorú tapasztalatok árán arra, amire egyesek idejében figyelmeztettek, hogy a szabadság nagy ide-

ája, mely magánjogi vonatkozásban a vagyon fölött, úgy élők között, mint halál esetére a szabad rendelkezésben valósult meg, legföllebb a kötelezés intézményében találva némi korlátra, megingatta a földet a család lába alatt. Mert ha a föld portékává vált, könnyelmű gazda kezéből hamarosan kicsúszott.

Az egyenlőség elvének megvalósulása pedig a szülői vagyonnak kis darabokra szagatására s igen sokszor elárverezésére vezetett, hogy az osztályostársak megosztozhassanak, s a család földje más oldalon ilykép esúszott ki a család lába alól úgy, hogy a történeti családok egy szép napon arra ébredtek, hogy egyebük sem maradt, mint történetük.

A földnek megmozdulása azonban nemcsak a családokat érintette fájdalmasan, hanem az súlyos nemzetgazdasági hátrányokkal is járt, mert tönkretette a nagy és közép gazdaságokat.

A nagy eszmék, melyeknek diadala mámorba ringatta a XIX. század elejének elméit, a családfenntartás alapjainak szétmállasztásával, nemzeti veszedelmek rémeit hozták világra még mielőtt eltelt volna a század, mely őket megérlette.

A bajok láttán egészen természetes volt, hogy az orvoslás kezdetben a betegség tüneteinek kezelésére irányult.

Az állami telepítéseket megindító 1894. VI. t. c. s azt továbbfejlesztő 1911. XV. t. c., a munkás lakásépítő akciót szabályozó 1907. XLVI. t. c.-ről megállapítja, hogy ezek inkább csak előkészítők, mint a családfenntartás komoly alappillérei. Elhatározó lépést jelentenek az 1820/1917. M. E. számú rendelettel létesített hadi telek, a 6650/1920. M. E. sz. rendelettel megalkotott vitézi telek amely Kolosváry Bálint találó megállapítása szerint manák földjébe régi jogunk adomány rendszerének erkölcsi és szellemi értékeit árasztotta át. Mindkét intézmény azonban különleges rendeltetése miatt egyetemesebb cél betöltésére alkalmas nem volt. A közvélemény sürgetése következtében előbb a házhelyek kijelöléséről szóló 1920. XXIX. t. c., a családi otthon védelméről szóló 8420/1920. M. E. sz. rendelet s végül a földbirtok helyesebb megszólásáról szóló 1920. XXXVI. t. c. láttak napvilágot. Az utóbbi t. c. VIII. fejezete a 70-72. §-okban kívánt a családfenntartás érdekében helyes és üdvös, gyakorlatilag azonban kevés eredménnyel járt intézkedéseket törvénybe iktatni. A családi birtokká nyilvánítás s ennek örökjogi szabályozása célját nem érte el, amit bizonyít az is, hogy 1936. év végéig mindössze egy családi birtokot létesítettek. Mivel a jog lélektanához hozzátartozik, hogy csak abban nyugszik meg, amit jól végzett el s a rosszul sikerült reform pedig újabb cselekvésre és alkotásra serkent, megszületett az 1936. XI. t. c., amely családi hitbizományok, hitbizományi kisbirtokok létesítését szabályozza. Főlé azonban, hogy minden nemes célja ellenére ez az intézmény sem fog az életben

komoly gyökeret verni, bár segítségére lehet az intézmény gyakorlati népszerűsítésének a telepítésről szóló 1936. XXVII. t. c., amely végeredményében szintén a család fenntartás céljait szolgálja. Mindezek az új jogintézmények azonban különleges rendeltetéssel bírnak s nem vonatkoznak a nemzet egyetemére. A nemzet mezőgazdasággal foglalkozó része mellett szükséges volna a kereskedelem és ipartűzők részére is megfelelő s még inkább az ország egész népét érintő egyetemes jogalkotás. Erre tehát inkább az általános magánjog keretében kellene szabályozást keresni és találni. Az ági öröklés és az utóörökös jelölés speciális magyar intézményei megfelelő hatékony korrektívumokkal a családfenntartás céljaira alkalmasan beállíthatók volnának, amint azt a legújabb javaslat meg is teszi.

Az érdekes előadás befejező részét az alábbiakban adjuk:

„Az elmondottak úgy vélem eléggé rávilágítanak az útra, melyet legújabb jogunk a családfenntartás elvének irányában megtett és a melyen a cél felé halad.

Aki a család jelentőségét a nemzeti társadalom és az állam életére vonatkozásában egyaránt felismeri és átlátja, azt megnyugvással töltheti el annak szemlélése, hogy miként szökken az új és erős hajtásba régi jogunk családiás és a családok fenntartását kívánó és elősegítő szelleme a XIX. század túlzásba esett individualisztikus eszméinek ellenhatásaként.

A harc, amelyet az egyedies szabad elvű szemléleti móddal szemben a közösségi, a kollektív eszmei áramlat vív, még nincs egészen eldöntve.

Minden jel arra mutat azonban, hogy amint a XIX. század magánjogában az előbbi felfogás került felül, úgy a XX. század jogának iránya az utóbbinak győzelméhez vezet. Már halljuk a türelmetlen kopogtatást jogunk ajtaján, amellyel a közösségi tulajdon kér beocsáttatást. S ki látja előre, hogy holnap mily szélesre tárul az felötte?

Nálunk a közösségi, különösen a családiás felfogás magánjogunk sok évszázados szellemének egyenes iránya, amelytől csak itt-ott történt elhajlás. S még a kisiklásban is a magyar bírói gyakorlat és tudomány mindig igyekezett megmaradni azon az úton s ha letérés volt, visszatérni az ösvényre, melyet a nemzeti genius mutatott. A gyakorlatnak és tudománynak nemzeti szellemet ápoló, a történeti alapokon nyugvó bevált intézményeket őrző munkája termelte meg gyümölcsként a M. J.-nek a családfenntartás gondolatát szolgáló rendelkezéseit. Es ismerjük el, hogy maga a törvényhozás is a szélsőségek felé hajlás helyett inkább a dicséretes tartózkodás álláspontjára helyezkedett.

Ez a böles mérséklet jellemzi mai törvényhozásunkat is azokkal az intézményekkel szemben, amelyeknek magvait erős nyugati szelek hordják szárnyaikon szanaszét. Láttuk ezt a családi hitbizománnyal és legújabb telepítési törvényünkkel kapcsolatban.

Ez a megfontolt tartózkodás és böles önmérséklet biztosítéka annak, hogy amit óhajítani kell és remélni lehet, az egyedies és közösségi világszemlélet között fennforgó ellentét kiegyenlítése, ami századunknak lát-

ható célja és törekvése, úgy fog megtörténni, hogy a közösségi gondolatnak érvényesülése nem fogja az egyedet elnyelni, hanem csak megérteti vele, hogy ő maga csak porcikája egy fölötte álló, őt is magába foglaló közösségnek, amellyel együtt kell éreznie s amellyel szemben egyedi szabados túlkapásainak helye nincs. De biztosítéka viszont annak is, hogy az egyben-másban szabadosságra fajzott szabadság eszméje, mely a magánjogban is nem egy üdvös gyümölcsöt termelt, nem fog szolgaságra vezetőleg elpusztulni. A bűnök, hibák mellett, amelyeket a szabadság elvének túlhajtásai a magánjogban is előidéztek, a szabadság gondolatának testté válása e téren is nem egy helyes és üdvös eredményre vezetett.

A közösségi gondolat megvalósulásának a magánjogban a családon túl is van bőven tere. De a család körében és pedig nem abban a szűk terjedelemben, melyre a család fogalma a múlt században összezsugorodott, hanem a régi magyar felfogás szerint véve a családot, érvényesülhet, azt igazán hatékonyan és üdvösen ébren tartva és élesztve az összetartozás érzetét.

Határt szab azonban itt is egyfelől az egyke nyavalyájának veszedelme, másfelől pedig az öröklésre hivatott atyafiak sorsa, ami útját állta az oszthatatlan családi birtok meggyökeresedésének is s ami a törvényhozást is a telepítési törvényben a félúton való megállásra készítette. Mert habár az egyke kérdése nem szorosan magánjogi is, de a társadalmi és nemzeti élet jelenségeinek sokszor nem is sejtett, még többször meg sem látott összefüggéseivel és a jogintézmények kölcsönhatásainál fogva a jognak minden terén óvatosan kell figyelni arra, hogy az egyik intézmény ártólag ne befolyásolja a másikat, sőt inkább arra, hogy az egyik segítse a másikat céljában s hogy tehát amit nevelésügyi meg gazdaságpolitikai intézkedések az egyke veszély elhárítására jót tesznek, azt az öröklésjogi intézmények túlzott merevségükkel ne veszélyeztessék. Ez pedig könnyen bekövetkezhethetne, ha a családfenntartás gondolatát minden másra vetett tekintet nélkül a végső következtetésekig törekednék a magánjog megvalósítani. És hogy amit jót gondol tenni a vagyon egybentartása révén, azzal ne idegenítse el a családból az ahhoz legközelebb tartozókat, mostoha sorsra hagyva őket el sem oszlatható gondot okozva a népjóléti igazgatásnak.

Jóslásokba azonban nem kívánunk bocsátkozni. Aki a ma jelenségeit észleli és vizsgálja, az sem történetet nem ír, sem jövőt nem rajzol. De amint az ember jártával az egyik lábával mindig a múltban áll és amint a jelen eseményeit, tümenyzeit sem láthatjuk jól, ha előzményeire legalább futó pillantást nem vetünk s az legyen magyarázata annak, hogy többször vetettünk tekintetet jogunk multjára s ha olykor már elmondott igazságokat ismételtünk is meg: azonképpen a jelen mindig a jövőnek előkészítője. A mára eső tekintet félszemmel már a jövőbe is sandít s ez tegye megérthetővé, hogy jogunk irányának elérhető állomásai is szemünk elé vetődnek.

En bízom a jövőben — a múltba vetett pillantással, mert azt látom, hogy a magyar nemzeti lélek jelene multjával kezd újra összhangba jutni, ami a nemzeti sajátosságokat leginkább kifejező család- és öröklési jog régi bevált intézményeinek megőrzésében és új ruhába öltöztetésében

s ezek által a családfenntartás elvének új életre kelésében örvedetesen mutatkozik.

A nemzet intézményeiben él s ha van, ami a nemzet életét és fennmaradását biztosítja, történetre visszatekinthető családjai kétségtelenül a legelső helyet foglalják el ebben, méltán nevezhetve azokat a nemzeti lét szikla falainak. Következőleg mindaz, ami a családi összetartozást, a családi érület ébrentartását elősegíti, az egyszersmind erősíti a nemzet egységét és biztosítja fennmaradását, mert a nemzet életfájának gyökerét táplálja.

Nyugati nagy népek talán ismerve, talán nem tudva kezdik jogunkban meggyökeresíteni azt a gondolatot, amely Nagy Lajos korától Werbőczyt át évszázadokon keresztül vezető eszméje volt a mi magánjogunknak az ősiségben: A családfenntartás elvét.

Nekünk, akik e gondolattól csak elvileg szakadtunk el egy mámoros pillanatban, de lelkünkben él az folyton folyvást azóta is — hol olykor elhalványodva (múlt század 70-es éveiben) hol máskor meg élénk színben, (a múlt század végétől különösen) csak jogunk folytonosságát kell helyreállítanunk, helyesebben szólva biztosítanunk. S ez az, aminek történetét örvedező lélekkel szemlélhetjük.“

Közlemények.

A Kir. Közjegyzők Közlönyének ez a száma aktuális közlemények torlódása következtében pár napi késedelemmel jelent meg.

Kamaraközi értekezlet. Lázár Ferenc dr. felsőházi tag a kamaraközi értekezlet állandó elnöke március hó 26.-án délelőtt 11 órára kamaraközi értekezletet hívott egybe, amelyen megjelentek: *Angyal* Béla dr. a pécsi, *Tarján* Béla dr. a szegedi, *Pottyondy* Béla dr. a szombathelyi kamarák elnökei, *Hanny* Tódor dr. az Országos Egyesület elnöke, továbbá *Antalfy-Zsiros* Aladár dr., *Barcs* Ernő dr., *Fekete* László dr., *Gálffy* Ferenc dr., *Holitscher* Szigfrid dr., *Kaprinay* Endre dr., *Körössy* Bertalan dr., *Mike* Imre dr., *Nemes* József dr. és *Szemerjay-Petrán* Tibor dr. kir. közjegyzők. Lázár Ferenc dr. az értekezlet megnyitása után a jegyzőkönyv vezetására és egyben a kamaraközi értekezletek állandó jegyzői tisztiségének ellátására *Barcs* Ernő dr. kir. közjegyzőt kérte fel. Majd *Holitscher* Szigfrid dr., mint főelőadó terjesztette elő az illetékekről szóló törvényjavaslat előadói tervezetére vonatkozólag a magyar közjegyzői kar észrevételeit. Külön észrevételeket terjesztettek elő, mint az egyes kamarák előadói a debreceni kamara ré-

széről *Antalfy-Zsiros* Aladár dr., a pécsi kamara részéről *Angyal* Béla dr., a szegedi kamara részéről *Tarján* Béla dr. és a szombathelyi kamara részéről *Pottyondy* Béla dr. A kamaraközi értekezlet az előadói tervezetet mintegy három óra hosszat kimerítően és alaposan tárgyalta s ennek a tárgyalásnak rendjén a többi megjelentek részéről történt felszólalások után egységes véleményt fogadott el, amelyet az értekezlet megbízásából *Holitscher* Szigfrid dr. főelőadó fog megszerkeszteni. Ezt a véleményt fogják mint a közjegyzői kar egységes észrevételeit illetékes helyre felterjeszteni. Ezt a felterjesztést a Kir. Közjegyzők Közlönye legközelebbi számában fogja közölni. Az értekezlet ezután foglalkozott a pécsi kamara előterjesztésével az ügyvédjelölti és közjegyzőjelölti gyakorlat egységes elbírálása tárgyában, a szegedi kamara előterjesztésével, a tényleges birtoklás alapján a tulajdonjog bekebelezésének közjegyzői közreműködéssel való rendezése tárgyában s a szegedi és pécsi kamarák előterjesztéseivel, adó és forgalmi adó ügyekben az adóhatóságok részéről tapasztalt túlzott megadóztatások s az ezzel szemben igénybe vehető eszközök megállapítása tárgyában. A kamaraközi értekezlet az előterjesztések ügyében javarészen a kamarák álláspontjaival egyező határozatokat hozott.

Az országos egyesület központi bizottsági ülése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének központi bizottsága március hó 26-án délután 1/2 5 órakor Budapesten az Országos Kaszinó földszinti nagytermében ülést tartott. Az ülést *Hanny* Tódor elnök vezette s megnyitó beszédében kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg *Galánffy* Jánosnak a kar felsőházi képviselőjének és a debreceni kamara elnökének elhalálzásáról, majd méltatta azt a nagyértékű munkásságot, amelyet *Galánffy* János a közjegyzői kar minden közérdekű kérdésében hosszú éveken át komoly eredményekkel teljesen kifejtett. Az ülésen jelen voltak a megnyitó beszédnek ezt a részét állva hallgatták végig, majd az ülés az elnök indítványára elhatározta, hogy *Galánffy* János érdemeit jegyzőkönyvileg örökíti meg. Megemlékezett ezután az elnök *Lázár* Andornak az igazságügyi kormányzat éléről történt távozásáról s ezzel kapcsolatban az alábbi, bizottság részéről egyhangú lelkesedéssel elfogadott javaslatot terjesztette elő:

„A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének Központi Bizottsága őszinte sajnálattal állapítja meg azt a veszteséget, melyet *Lázár* Andor dr. Ömagyméltóságának az igazság-

ügyi kormány éléről történt távozásával az igazságügyi szervezet, így nem utolsó sorban az egész magyar kir. közjegyzői és közjegyzőhelyettesi kart érte.

Lázár Andor dr. Ömagyméltóságának öt és félévi érdemekben gazdag miniszteri működését kellőképp méltatni nem a ma hétköznapi gondjaival terhelt szürke munkásainak, hanem a mult arra hivatott kutatójának lesz a feladata.

De a központi bizottság nem is vindikálja magának az ehhez szükséges tárgyilagosságot és nyíltan bevallja, hogy ebben a kérdésben elfogult. Elfogult, mert a történetíró tiszta szemét a hála és szeretet fátyla homályosítja el, mert úgy véli, hogy *Lázár* Andor dr. távozásával nemcsak a mindenkor harmonikus együttműködésre törekvő legfőbb hatóságot, nem csupán a bölcs és megértő vezetőt, nemcsak az európai műveltségű jogászt, de mindenképp az igazságügyi szervek és intézmények népes családjának vele együttélő és érző pater familiasát is elvesztette.

S ha a történetíró az ő működését hideg márványba vési, mi *Lázár* Andor dr. igazságügyi kormányzásának emlékét meleg szívünkbe zárjuk és ott őrizzük tovább azzal az ideállal együtt, melyet kormányzása üres fogalomból élő valósággá emelt. Az eszményt, mindenképp megértő embernek és magyarnak lenni, — mi is zászlónkra irtuk.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egylete azonban nem búcsuzik és nem búcsuztat, mert szilárd meggyőződése és rendíthetetlen hite, hogy *Lázár* Andor dr. egy bársonyszékből távozhat ugyan, de sohasem távozhat el arról a magas polcra, arról a piederstálra, melyre az öt és féléven át alája rendelt intézmények kivételes tisztelete, ritka ragaszkodása és igaz hálája emelte.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének Elnöksége indítványozza tehát, hogy *Lázár* Andor dr. ny. m. kir. igazságügyminiszter Ur Ömagyméltóságának el nem hervadó érdemeit jegyzőkönyvünkben örökítsük meg s hogy határozza el a központi bizottság, hogy a legközelebbi közgyűlésen indítványozni fogja Ömagyméltóságának a Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egylete tiszteletbeli elnökévé leendő megválasztását.

Ezt követően bejelentette az elnök, hogy az új igazságügyminisztert *Mikcz* Ödönt az egyesület hivatalbalépése alkalmával táviratilag üdvözölte, s ebben a táviratban őt a közjegyzői kar indokolt bizalmáról biztosította s hogy az országos egyesület az új igazságügyminiszternél külön küldöttség útján fog tisztelegni.

Az elnök indítványára a központi bizottság ezután elhatározta, hogy az 1938. évi rendes közgyűlést vándorgyűlés keretében Pécssett fogják június hó első felében megtartani. A vándorgyűlés időpontját és részleteit az elnökség fogja a tagokkal idejében közölni. Az egyesület 1938. évi zárószámadását, mérlegét és a költségvetési előirányzatot Rónay Tibor dr. pénztáros terjesztette elő. Ezeket az ülés változatlanul elfogadta s Lázár Ferenc dr. indítványára elhatározta a központi bizottság, hogy az egyesület készpénztökéjének egy részére vonatkozólag azt az előterjesztést fogja tenni a közgyűlésnek, hogy azt az egyesület adományaként a nyugdíjintézetnek utalják át. A pénztáros előterjesztésére elhatározta még a központi bizottság, hogy a tagsági díjak leszállítása tárgyában is előterjesztést fog tenni a közgyűlésnek.

A nyugdíjintézeti döntőbíróóság megalakulása. A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének állandó döntőbíróósága alakuló ülését március hó 26-án tartotta meg Lázár Ferenc dr. felsőházi tag az állandó döntőbíróósági elnöknek vezetése alatt. A döntőbíróóság tagjainak 3 évre szóló megbízatása 1937. év végével lejárván, a nyugdíjszabályzat rendelkezéseinek megfelelően a döntőbíróóság tagjait a kamarák és a nyugdíjintézet intézőbizottsága újra megválasztotta. Az intézőbizottság részéről a döntőbíróóság tagjaiul megválasztottak Angyal Béla dr., Fekete László dr., Lázár Ferenc dr. és Pottyondy Béla dr., a budapesti kamara részéről Barcs Ernő dr., Benkő Lajos dr., Haller Károly dr., Kepes János dr., Kaprinay Endre dr., Matheovits Ferenc dr., Joannovits Jenő dr., a debreceni kamara részéről Büky-Elbel Tibor dr., Jármay Béla dr., Nemes Bertalan dr., Rácz Albert dr., a pécsi kamara részéről Kasza Sándor dr., Mike Imre dr., Örley György dr., a szegedi kamara részéről Földes Béla dr., Tarján Béla dr., a szombathelyi kamara részéről Belcsák Sándor dr., Paár Lajos dr. és Weidlich Lajos dr. Az alakuló ülésen Lázár Ferenc dr. bejelentette, hogy a maga részéről az elnökséget más irányú elfoglaltságai miatt nem vállalhatja s javaslatára a döntőbíróóság elnökké Fekete László dr., elnökhelyettesé pedig Barcs Ernő dr. kir. közjegyzőket közfelkiáltással megválasztotta. Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvét Benkő Lajos dr. kir. közjegyző vezette.

Új igazságügyi államtitkár. A kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére Antal István dr. volt államtitkár országgyűlési képviselőt igazságügyi államtitkárrá nevezte ki.

Halálozások. Hódi Mózes dr. bácsalmási kir. közjegyző Bácsalmáson ez évi március hó 10. napján elhalálozott. Mint gyakorló ügyvédet 1911-ben nevezték ki Szabadkára kir. közjegyzővé. Itt működött mindaddig, amíg székhelyét Jugoszláviához nem csatolták. 1925. évben, mint menekült közjegyzőt helyezték át Bácsalmásra, ahol most bekövetkezett haláláig folytatott érdemes közjegyzői tevékenységet. Elhunytáról a pécsi kamara a következő gyászjelentést adta ki: „A pécsi kir. közjegyzői kamara és a területén működő kir. közjegyzők mélységes fájdalommal tudatják, hogy nagyrabecsült kartársuk Dr. Hódi Mózes bácsalmási kir. közjegyző munkás életének 84. évében, folyó évi március hó 10-én elhalt. Az elhunytban egy hosszú életén át tiszteletreméltó működést kifejtett derék kartársunkat gyászoljuk és emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni. Pécssett, 1938. évi március hó 11-én. Áldás emlékére!” A temetésen a pécsi kamarát Fehérváry Dezső dr. bajai kir. közjegyző képviselte s a ravatalra a kamara koszorúját elhelyezvén kegyeletteljes szavakkal búcsúzott el az érdemes kartárstól.

Vastagh Béla dr. szentendrei kir. közjegyző Szentendrén március hó 30. napján 73 éves korában elhalt. 1898-ban nevezték ki Szentendrére, mint gyakorló ügyvédet kir. közjegyzővé s 40 éven át ugyanazon a székhelyen becsülettel s a jogkereső közönség osztatlan megelőgedésére, híven szolgálta a magyar jogszolgáltatás érdekeit. Temetése Szentendre város egész intelligenciájának nagy részvéte mellett április 1-én ment végbe. A temetésen a budapesti kamarát Lázár Ferenc dr. felsőházi tag vezetése alatt külön küldöttség képviselte, a kamara az elhunyt érdemes tagjának ravatalára külön koszorút küldött. Az elhalálozás alkalmából a budapesti kamara április hó 1-én rendkívüli választmányi ülést tartott, s ezen elhatározták, hogy Vastagh Béla dr. érdemeit az ülés jegyzőkönyvében örökítik meg, az özvegyhez külön részvét-íratot intéznek s hogy az állás betöltéséig helyettesként Ádám András budapesti kir. közjegyzőhelyettest rendelik ki.

A budapesti közjegyzők forgalmi adó közössége. A Budapesten működő kir. közjegyzők az ez évi januárius hó 27. napján tartott ülés határozata alapján a forgalmi adó közösséget 1938. évre is meghosszabbították. E határozat következtében a forgalmi adó közösség ez évi március hó 8. napján Lázár Ferenc dr. felsőházi tag elnöklete alatt tartott közgyűlésen alakult meg. Az intézőbizottság rendes tagjai lettek: Lázár Ferenc dr. aki egyben az

adóközösség elnöke is, továbbá Fekete László dr., Holitscher Szigfrid dr., Lénárt Dezső dr., vitéz Somogyi Béla dr., póttagok Kiss József dr., Králik Árpád dr., a felügyelő bizottság elnöke a pénzügyigazgatóság kiküldöttje, rendes tagok: Cholnoky Imre dr., Haller Károly dr., Szemerjay-Petrán Tibor dr., vitéz Tóthfaludy Aladár dr., póttagok: Joannovits Jenő dr., Markó István dr.

Felsőházi tagválasztás. Az országgyűlés felsőházának elnöke elrendelte, hogy Galánffy János dr. volt debreceni kir. közjegyző, kamarai elnököt elhalálása okából a felsőházi tagok sorából töröljék. Az 1926. évi XXII. törvényeikk rendelkezéseikhez képest most már rövidesen meg fog érkezni a kamarákhoz a hivatalos megkeresés az új felsőházi tag választás megejtése iránt. Néhai Galánffy János dr. ugyanis annak idején póttagként Madarász István dr. elhalálása után került a felsőházba s így ezidőszerint behívható póttag nincs. A vonatkozó megkeresés kézhezvétele után a kamarák rendkívüli közgyűlésen két-két elektort fognak választani s a megválasztott tíz elektor az igazságügyminiszter által kiküldendő biztos vezetése alatt fogja a közjegyzői kar felsőházi képviselőjére hivatott felsőházi tagot és a póttagot megválasztani.

A budapesti kamara társasvacsorája. A budapesti kir. közjegyzői kamara április havában társas vacsorát nem tart, május hóban a második kedden, 10-én a társas vacsorát az Országos Kaszinó földszinti éttermében fogják megtartani.

Az osztrák államjogi helyzetváltozás és a közjegyzőség. A világpolitika nagy eseménye, Ausztriának a Német Birodalomhoz csatolása új helyzetet teremtett az osztrák közjegyzőség terén is. A vezéri elvnek megfelelően egy csapásra megszüntettek minden, különösen a választásokra vonatkozó közjegyzői kari autonómiát s ezek helyébe a vezéri rendeletek léptek. Az új osztrák tartományi igazságügyminiszter Dr. Franz Hueber, aki különben Salzburgban maga is közjegyző volt, az osztrák közjegyzőség „Standesführer“-évé (hirtelenjében erre még megfelelő új magyar elnevezés nincs) Dr. Ludvig Hauer közjegyzőt nevezte ki. A Standesführer nyomban kinevezte az osztrák közjegyzői kamarák elnökeit, ezek között a bécsi kamara elnökévé Dr. Eduard Reichel bécsi közjegyzőt. Ugyancsak a Standesführer utasítása szerint a kamarai elnökök hívták be az új választmányi tagokat. A Standesführer nevezte ki az osztrák közjegyzői biztosító és nyugdíj-intézetbe az új tagokat. Ő adott az állás közvetítő iroda vezető-

sére megbízást, még a Notariatszeitung új szerkesztőségét is ő nevezte ki. A lap új felelős szerkesztője különben Dr. Adolf Reiter bécsi közjegyző lett. Az árja szakaszt a közjegyzőknél egyelőre nem alkalmazták, azonban a Standesführer már kiadott rendelete szerint minden kamara március hó 30-ig erre vonatkozólag jelentést tenni tartozik. Kötelesek a kamarák a fenti határidőben azt is bejelenteni, hogy az árja származás szempontjából kifogás alá eső közjegyzők teljesítettek-e s minő katonai szolgálatot s hogy e közben megscebesültek-e. Ebből következően valószínű, hogy a haretéri szolgálat az egyébként várható felfüggesztéseknél mentesítő körülmény lesz. Ezek nagyjában az eddig megtett intézkedések, amelyeket bizonyára követni fognak az egységes német birodalmi közjegyzői rendtartásnak az új osztrák tartományban való bevezetésére vonatkozó rendelkezések.

A Magyar Jogászegylet díszközgyűlése Esztergomban.

A Magyar Jogászegylet a Szent István emlékévé alkalmából Esztergomban ez évi április hó 24. napján (vasárnap) délelőtt 11 órakor a Szent Benedekrendi Szent István gimnázium dísztermében díszközgyűlést tart, amelyen az elnöki megnyitót Oswald István dr. a Jogászegylet elnöke mondja s előadókként a magyar jogászság legkiválóbb képviselői szerepelnek, így Lázár Andor dr., Angyal Pál dr., Baranyai Jusztin dr., Eckhart Ferenc dr., Egyed István dr., Visky Illés József dr., Nizsalovszky Endre dr., Stolpa József dr. és Szladits Károly dr. A díszközgyűlésre április 24-én délelőtt 8 órakor a Kuria épülete elől autocarok indulnak, amelyek Esztergomból délután 6 órakor indulnak vissza. A díszközgyűlés részvételi díja az autocar, a díszbéd s az összes látóvalók belépődíj költségei és borraivalókkal együtt 8 P., amely a Jogászegylet 51.111 számú póstatakarékpénztári csekk számláján előre befizetendő. A jelentkezések április hó 9. napjáig a Magyar Jogászegylet titkári hivatalába küldendők Dr. vitéz Szentkuthy István kuriai bíró, jogászegyleti ügyvezető titkár, Budapest, V. Kossuth Lajos-ter 12. címre.

„Magyarosan“. A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvvelő Bizottságának megbízásából szerkesztett és kiadott Nyelvvelő folyóirat 1-2. száma most jelent meg. Az érdekes cikkek és közlemények szerzői között szerepel egy közjegyző is, Gröber Aladár dr., aki a szízes magyar megfelelője címen irt egy rövid közleményt, amelyben az irongál ige megfelelő változatait ajánlja a szízes változatai helyett így pl: szízik, irong, sí irongó, szízes irongás stb. A Kir.

Közjegyzők Közlönye ez évi 1. számába ugyancsak Gröber Aladár dr. irt egy érdekes és figyelemreméltó cikket a magyaros közjegyzői stílusról. Az ebben foglaltak megszívlelését már a cikkel kapcsolatosan is nyomatékosan ajánlottuk a közjegyzői kar tagjainak figyelmébe. A magyaros közjegyzői stílus érdekében való közremunkálás tekintetében kívánatosnak tartanánk, ha az Akadémia „Magyarosan“ című folyóiratára a közjegyzői kar tagjai közül minél nagyobb számban fizetnének elő. Az előfizetési díj az évenként öt alkalommal megjelenő folyóíratra oly esckély, egész évre 1.— pengő, hogy az megterhelést senkire sem jelenthet s viszont a közjegyzői „ügyködés“ indokoltan kívánatos magyaros mezbe öltöztetése tekintetében ez a folyóirat biztos útmutatóul szolgálhat. Az előfizetési díj a M. Tud. Akadémia könyvkiadóhivatalának 44.888. számú postatakarékpénztári folyószámlájára fizethető be.

Gröber Aladárnak a Kir. Közjegyzők Közlönyében megjelent cikkére utalással vettük különben a következő sorokat, amelyben foglaltakra ismételtén is le kell szögezniünk, hogy a magyaros okirat szerkesztés és stílus érdekében úgy a magyar kir. közjegyzői kar, mint a Kir. Közjegyzők Közlönye közreműködést készséggel vállal:

„Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Kedves Barátom!

A Kir. Közjegyzők Közlönyének január hó 1-én megjelent számában örömmel olvastam Dr. Gröber Aladár gyöngyösi kir. közjegyző Urnak „A magyaros közjegyzői stílus“ című cikkét. Különös örömeinkre szolgál, hogy cikkirő Ur az Országos Ügyvédszövetségnek magyar nyelvünk érdekeit szolgáló mult évi határozatából indul ki.

Mint az Országos Ügyvédszövetség „Magyarosan Nyelvművelő Igazságügyi Szolgálatának“ megbízottja a Soproni Ügyvédi Kamara meghívására „A hivatalos nyelv megtisztítása a magyartalanságoktól“ címen a soproni városháza közgyűlési termében folyó hó 5-én előadást tartottam. A jelenlévő vármegyei, városi törvényhatóságok vezetőit, a bíróságok elnökeit, a kir. közjegyzői kart és ügyvéd kartársaimat nyelvművelő mozgalmunkhoz esat-lakozásra hívtam fel. Előadásom előtt Dr. Östör József kamarai elnök ismertette az újabb nyelvtisztító mozgalom megindulásának körülményeit és gyakorlati példákkal utalt az idegen szavakkal elkövetett visszasságokra. Végül Dr. Brunner Emil ügyvédkamarai főtitkár felolvasta Dr. Lázár Andor igazságügyminiszter levelét, melyet a soproni nyelvnappal kapcsolatban intézett a Kamara

elnökéhez: „Együttérző szeretettel üdvözlöm a Szövetség mozgalmát, amely — mint remélem — gyökeresen ki fogja irtani a hivatalos magyar nyelvből az itt-ott még mindig felburjánzó helytelen mondatfűzésnek és magyartalan szórendnek alkalmazását. Meg kell azonban jegyezniem, hogy egyáltalában nem találok helyesnek azt a mostanában oly divatosná vált törekvést, amely a nyelvünkben már régen átvett, bár idegen eredetű szavakat oly sokszor nevetségesen kicsavart, ál-magyar szavakkal akarja erőszakosan helyettesíteni és a bevált latin, görög stb. szavakat a magyar szókincsből elhamarkodottan kiirtani igyekszik. Ety-mologiai tény ugyanis az, hogy minden nép saját szókincsévé tette történelmi fejlődése folyamán azoknak a kultúráknak több-kevesebb kifejezését és szavát, amelyekkel összeköttetésbe jutott. Az ily módon honosított szavakat a nemzet élő szókincsének testéről erőszakosan letépni képtelenség és a történelmi fejlődés meg nem értése. Amidőn nagyjelentőségű munkájukat még egyszer szívből üdvözlöm és arra az Ur Isten áldását kérem, maradok Elnök Urnak tisztelő híve Lázár Andor s. k.“

Tisztelt Szerkesztő Kollegám Közlönye, a magyaros okirat-szerkesztés és stílus nézőpontjából készséggel vállalt közreműködést a hivatalos nyelvterületen legutóbb megindult nyelvművelő mozgalmunkban. A fentiek közlésével szolgálni kívánom közös ügyünket.

Legyen szabad végül Dr. Gröber kollegánk egy kifogására is utalnom. Nevezetesen az Országos Ügyvédszövetség Soproni Vándorgyűlésén előterjesztett javaslatunkban nem feledkeztünk meg a kir. közjegyzői karról. E részben javaslatomra mutathatók, amelyben a kir. közjegyzők közreműködését kifejezetten kérem. (Közli: az O. Üsz. Soproni Vándorgyűlésének Irománya. II. Napló 136. oldal, valamint a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent Magyarosan! Nyelvművelő Folyóirat 1937. november-decemberi száma a 167. oldalon.) Igaz tisztelettel vagyok készséges kollegája Budapesten, 1938. évi március hó 11. Dr. Boda Ernő ügyvéd, m. kir. kormányfőtanácsos.“

Az ügyvédi vizsgák 1937. évi statisztikája. Az országos ügyvéd és bíró vizsgáló bizottság alakuló ülésén Szaploneczay István a bizottság titkára terjesztett elő összefoglaló jelentést a 1937. évi ügyvédi vizsgákra vonatkozólag. Eszerint 1937. évben vizsgára becsátás iránti kérvény érkezett 1205; 1936-ban 897; 1935-ben 889. Az egész vizsga osztatlan letételére 7, a megosztott

vizsga első részére 323, a második részére 420 jelölt jelentkezett. Mindkét szakcsoportból visszautasított 6.4 %, 1936-ban 10.5 %, 1935-ben 8 %. Egy tárgyból pótvizsgára utasított 21.2 %, 1936-ban 25 %, 1935-ben 23 %. Kiadott a bizottság 1937-ben 419 oklevelet, 1936-ban 302-t, 1935-ben 306-ot.

Az osztrák közjegyzői biztosító intézet zárószámadatai. Az osztrák közjegyzői biztosító intézet, amely tudvalevően az osztrák közjegyzők, jelöltek nyugdíj, betegség, balesetbiztosítási ügyeit látja el, most tette közzé az 1935. december 31-én lezárt zárószámadatait, amely szerint az intézet összes vagyona 2,725,430 schilling. 1935. évben az intézet nyugdíjárulások címen kifizetett összesen 581,423 schillinget, munkanélküli segély címen 3540 schillinget, temetési segély címen 5300 schillinget, gyógykezelési költségek címen 32,711 schillinget. Az intézetnek 1935. év végén 310 közjegyző és 216 helyettes tagja volt.

A nyugdíjintézet közleménye. A kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézete ezúton közli a tagokkal, hogy a nyugdíjintézet hivatalos helyisége ez évi április hó 1-től kezdve dr. Cholnoky Imre újonnan megválasztott elnök irodahelyiségében Budapest, IV. Petőfi Sándor-utca 3. alatt lesz. Telefon: 189-715. A nyugdíjintézetet érdeklő mindennemű beadványok a továbbiakban a fenti címre intézendők. Az elnök intézeti ügyekben minden hétfőn és csütörtökön 2-3 óráig fogad.

Közjegyzőhelyettesül ajánlkozom. Kilenc évi helyettesi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal s németnyelvi jogosítvánnyal rendelkezem. Igényem szerény. Dr. Horváth Jenő. Szentendre. Kossuth Lajos-utca 12. sz.

Rendeletek.

31537/1938. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és a forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

10000/1938. P. M. sz. A jövedelem és vagyonadó 1938. évi kivétele.

29000/1938. P. M. sz. A hadirokkantak, a hadi özvegyek és hadiárvaik, valamint a vitézségi érem tulajdonosok és a tűzharcosok adókedvezményei.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogi Szemle. (XIX. évfolyam 3. szám.) Vladár Gábor az igazságügyminisztérium törvényelőkészítő osztályának kiváló vezetője a Nemzeti Klubban 1938. évi februárius hó 23. napján „A jog elhajlása az életől” címen igen kimagasló értékű előadást tartott, amelyben kitűnő szakszerűséggel a pozitív jog és az élet egymáshoz való viszonyát tárgyalja s amely előadásnak a magyar jogra vonatkozó befejező részét itt adjuk: „A magyar jog, mint történelmi fejlemény, az élet szükségleteiből fakadt. a gyakorlatban az élet kövein esiszólódott. az élet joga s legalább is fő vonásaiban, a magyar élet joga volt. Csodálatos, de igaz, hogy ez az idegen nemzetek közé ékelt kis nemzet, legalább is 1848-ig, tehát csaknem kilenc évszázadon keresztül megtudta őrizni jogát mind a germán joggal, mind a római joggal, mind a kánon joggal szemben. Ha ennek a rendkívüli jelenségnek az okát kutatjuk, a legfőbb okát — azt hiszem — abban találjuk meg, hogy minden szálában a magyar élethez volt kötve. Amíg a magyar életet ennek az országnak a területéről kiirtani nem tudták, természetesen, hogy a vele összeforrt jogot sem tudták állandóan vagy hosszú időre kiszorítani. Ez az összeforrtasága az étellel biztosítja a magyar jog fennmaradását mindaddig, amíg ebben az országban magyar élet van, de egyúttal a jognak az étellel való ez az összeforrtasága támogatja, erősíti a magyar életet és biztosítja annak fennmaradását is. Mindnyájunknak tehát, akik a jogot akár a jogszabályalkotás, akár a jogalkalmazás, akár a jogtudomány terén műveljük, őseinktől öröklött szent kötelességünk, hogy jogunkat az étellel, mégpedig a magyar étellel való összeforrtaságában megtartsuk és az élet, mégpedig a magyar élet erősítésére fejlesszük tovább.” Ezt az előadást közli egész terjedelmében a Magyar Jogi Szemle legújabb száma. További cikkei ennek a számnak Bíró Balázs dr. közigazgatási bíró: A végrehajtást szenvedő létfenntartáshoz való joga ingatlan zárlata esetén. Tunyoghi Szűcs Lajos dr. igazságügyminiszteri o. tanácsos: A malomjogról. A szám további tartalmát a jogélet különböző eseményeiről szóló tudósítások és könyv hírlatok adják. A szám mellékletekként ezúttal is hozza a különböző döntvényfári füzeteket.

Jog. (V. évfolyam, 1-2. szám.) A vidéki jogászok Szegeden megjelenő folyóirata évfolyamnyitó kettős számot adott, amelynek élén az eddigi hatásosan szolgált magyar jogismertető törekvéseit indokoló alábbi bevezetőt közli magyar, német, angol olasz és francia nyelven: „A nemzetek közötti feszültség és ellentétek századában fokozott jelentősége van azoknak a kapcsolatoknak, amelyek a nemzeteket elválasztó szakadékokat időt álló eszközökkel a ma és holnap meghasonlása fölött áthidalhatják. Az ellentétek oka igen sokszor félreértés, vagy meg nem értés lehet s ennek első orvosszere az, ha a megismerés akadályai a szellemi közeledés elől elhárulnak. A nemzetek egymás iránti megértésének a kultúrák megismerése és megbecsülése az első előfeltétele s a kulturális megnyilatkozások között különös fontossága van a nemzeti jogszellem megismerésének, hiszen minden magatartás csak az őt irányító norma ismeretében értékelhető. Ezért kísérli meg folyóiratunk a nyelvi elszigeteltség határain túl a magyar

jogfejlődés megismertetését a külföldi kutató és érdeklődő számára és ennek a törekvésnek nem lehet nagyobb és szebb jutalma, mintha csak valamivel is hozzájárul a nemzetek megértése és békéje szolgálatához". A bevezetőt követően Csekegy István dr. szegedi egyetemi tanárnak Az alkotmányjogi törvénykezés irodalmi áttekintése Magyarországon az 1937. évben című tanulmányát hasábosan magyar és német nyelven hozza e szám, amelybe cikkeket írtak még Csurgó György dr., Szentmiklósi István dr. és Zempléni Elemér dr. A Szemle rovatban könyvbírálatokat, folyóirat szemléket, majd ügyes összeállításban jogi folyóirat cikk-bibliográfiát közölnek, amelyben szakok szerint csoportosítva az egyes jogi szaklapokban, így a Kir. Közjegyzők Közlönyében is megjelent cikkeket sorolják fel. A vidéki bíróságok joggyakorlatából hoz ezúttal is nagy anyagot a Döntvénytári rovat.

Notariatszeitung. (Az osztrák közjegyzők szakközlönye 80. évfolyam 3. szám.) Ennek a régi közjegyzői szakközlönynek legújabb, ez évi március hó 23-án megjelent száma mellett mintha a történelmi idők szellője suhant volna el. Már kiszedték az egész számot, amikor hirtelenjében nagyot fordult a világ kereke. Az önálló Ausztriát máról-holnapra eltörölték Európa térképéről. Ezután jelent volna meg a lap. Nyilván gazdasági okokból nem szedték újra a számot. Egyszerűen ráillesztettek a fedőlapra egy horogkeresztet, első helyre betördelték az újonnan kinevezett osztrák közjegyzői Standesführer Dr. Ludvig Hauer kiáltványát s több az osztrák közjegyzőség szervezetét átalakító rendeletét. Egyébként a lap a még osztrák impérium alatt kiszedett s a megszokott változatos és értékes tartalommal immár német birodalmi szaklapként jelent meg. Hozza Dr. Adolf Fröhlich, Dr. Walter Sobitscka, Dr. Leo Mikoecki, Dr. Leopold Werner cikkeit, felsőbbbírósági határozatokat, személyi és kari közleményeket s könyvszemléket. A szerkesztő változáson kívül egyelőre más változást nem jelez a lap. Valószínű azonban, hogy úgy a lappal, mint az osztrák közjegyzőséggel bizonyos alapvető változások rövidesen történni fognak.

Illetékügyi Közlöny. (XIII. évfolyam 3. szám.) Ennek a számnak cikkei is javarészből az új illetéktörvényjavaslat egyes kérdéseivel foglalkoznak. A cikkek írói: Czigler István dr., Szüts Ervin dr., Pülöp Ernő, Trunzel Andor dr. és Gergely Ödön, akik írásaikban sok okos és a törvény végleges szövegezésénél figyelemre érdemes gondolatot vetnek fel. A szám további tartalmát a Szemle, Illetékügyi rendeletek és Szerkesztői üzenetek állandó rovatok közleményei adják. Külön mellékletként az Illetékügyi Joggyakorlat ezúttal is megjelent.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

20. Az 1876. XVI. t. c. 77. §-a alapján kialakult bírói gyakorlat szerint a *végrendelkezés időpontját az évszám, a hónap és a nap megjelölésével kell kitüntetni.* A polgári jogi határozatok tárába 253. szám alatt felvett elvi határozat értelmében az írásbeli magánvégrendelet érvényességi kellékeinek magából a végrendeletből kell kitűnnie, s az más módon, mint a végrendelet által nem bizonyítható. Nem bizonyítható tehát olyan levél által sem, amelyben örökhagyó megemlékezik a végrendeletéről és közli, hogy azt mely napon írta. A végrendelet ekként a felhívott törvénytörvényszakaszban előírt kellékeknek meg nem felelően, egészben érvénytelen. (K. P. I. 5741/1937.)

21. Az *utóörökös rendelés* rendszerint hatályát veszti, ha az utóörökös az előörökös előtt elhal, mégis olyan esetben, amikor az utóörökös az örökhagyóval vérségi kapcsolatban állott, az ő lemenői hallgatólagosan helyettesített utóörökösöknek tekintendők, ha csak az örökhagyó ellenkező akarata a végrendeletből ki nem tűnik. (K. P. I. 1594/1937.)

22. Az *a fél*, akinek a szerződéshez fűződő érdeke a másik szerződő fél mulasztása folytán megszűnt, a *szerződést felbonthatja.* (K. P. V. 1888/1937.)

23. A *végrendelkezési képesség* elbírálásánál nem az a per-döntő jelentőségű kérdés, hogy az örökhagyónak végrendelkezéskori elmebeli állapota orvosi szempontból kifogásolható volt-e, hanem az, hogy örökhagyó végrendelkezésekor az ehhez szükséges értelemmel megfontolási és szabad elhatározási képességgel bírt-e. (K. P. I. 2196/1937.)

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesti székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap”, „Magyar Jogi Szemle”, „Magyar Törvénykezés” című szaklapok, a vidéken székelő bíróságok állásfoglalásait pedig a Szegeden megjelenő „Jog” című szaklap közlései alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékgazdálkodási határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny” című szaklap közlései nyomán.

24. Nincsen olyan eljárási szabály, amely a *szóbeli végrendelet alkotása*, vagy tartalma tekintetében a bíróságnak a Pp. 270. §-on alapuló szabad mérlegelési jogát megszüntetné vagy korlátozná úgy, hogy a szóbeli végrendelet alapján jogot érvényesítő felet terhelő bizonyítást csak abban az esetben lehetne sikeresnek tekinteni, ha mind a négy végrendeleti tanu, vagy legalább is azoknak többsége egyező vallomást tett. Ha azonban mind a négy tanu vallomása megegyezik abban, hogy örökhagyó előttük nem tett olyan kijelentést, hogy az általa a tanuk előtt el nem mondottakat szóbeli végrendeletnek, vagy legalább annak is kívánja tekinteni, szóbeli végrendeletéről egyáltalában szó sem lehet. (K. P. I. 4061/1937.)

25. Az értékpapírok egyedileg meghatározott dolgok, amelyeknek a férj kezén történt elértéktelenedéséért a feleséget felelőssé tenni nem lehet. Ezek különvagyonként tehát csak abban az értékben jöhetnek számításba a *közszerzeményi vagyon megállapításánál*, amennyit az életközösség megszűnésénél értek. (K. P. III. 2734/1937.)

26. Az a körülmény, hogy a *végintézkedésnek* az örökhagyó által ennek a nyilatkozata szerint tervbevelt kiegészítése elmaradt, nincs befolyással a végrendelet, illetőleg az öröklési szerződésbe foglalt olyan intézkedések hatályára, amelyek önmagukban befejezett rendelkezések úgy, hogy tartalmuknál fogva kiegészítésre nem szorulnak.

27. A *hagyomány* hatálytalansága kétség esetében a hagyománnyal terheltnek szolgál javára, vagyis az örökhagyó kifejezett intézkedésének hiányában nincs helye annak, hogy a hagyomány hatálytalansága következtében megüresedett hagyománytárgyra a törvényes öröklésre hivatottak támaszthassanak igényt. (K. P. 5634/1937.)

28. Örökhagyó *végrendeletét* önkezüleg írta alá s ha aláírás közben testi gyengesége miatt támogatásban részesült is, aláírása emiatt tudatos egyéni aláírás marad és kézjeggyé nem vált. Ennek következtében az örökhagyó mint olvasni és írni tudó végrendelező végrendeletének alaki érvényessége, az 1876. XVI. t. e. 5. §-a alapján bírálendő el. Ennek a szakasznak értelmében a végrendelet érvényességét nem érinti az a tény, hogy a végrendelet egyes részeiben az örökhagyó rendelkezéseinek kikérésével és mások javaslatainak elfogadásával készült, hanem elégséges a végrendelező akaratkijelentését illetőleg a tanuk együttes jelenléte-

ben tett az a kijelentés, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. Ezt a kijelentést pótolja örökhagyónak a végrendelet felolvasása után tett kijelentése, hogy „jól van“, mert ez a kijelentés sem hagy fenn kétséget abban a tekintetben, hogy a végrendeletként írásba foglalt s előtte felolvasott okirat tartalmát magáévá tette és végrendeletének elfogadta. (K. P. I. 5697/1937.)

29. *Hagyományt* érvényesen lehet rendelni úgy is, ha a végintézkedés csak azoknak a személyeknek a körét határozza meg, akik közül a hagyományosnak, vagy hagyományosoknak kell kikerülniök. Azonban ha az örökhagyó vagyonát tartós célra kötötte le, amint ez abból, hogy *alapítványt* létesített, már fogalmilag is következik s nyilvánította azt az akaratát, hogy az alapítványul lekötött vagyon jövedelme állandóan és folytatólag megjelölt célra fordítassék, a végrendeletnek ezt a rendelkezését hagyományrendelésnek minősíteni semmiképen sem lehet. (K. P. I. 5830/1937.)

30. Ha a férj vagyonát egészben, vagy részben elajándékozza és *özvegyének illő tartása* az általa az örökhagyótól ingyenesen kapott és örökölt vagyonnak a jövedelméből saját vagyona jövedelmének figyelembe vételével nem telik ki, akkor az özvegy a megajándékozottól követelheti, hogy az illő tartását az ajándék értékének törvényes kamatai erejéig egészítse ki. (K. P. I. 59/1938.)

31. A *jóerkölcsbe ütköző jogügylet* akár egyoldalú, akár kétoldalú, mindenképen semmis, s a jogügyletnek mindkét fél részéről a jóerkölcsbe ütközése esetén csupán arról lehet szó, hogy a bíróság az eset körülményei szerint méltányosságból vagy erkölcsi szempontokból a segélynyújtást, az előző állapot helyreállítását megadja-e vagy pedig megtagadja. (K. P. V. 5691/1938.)

32. Az *özvegyet illető tartásnak* olyannak kell lennie, amilyenben az özvegynek a férje életében része volt. A tartás megállapításánál tehát nem a ténylegesen felhasznált, hanem az az összeg az irányadó, amelyet a házastársak életfenntartásukra fordítottak. (K. P. I. 59/1938.)

Illetékjog.

13. Az elvált házastársak vagyoni jogi viszonyait rendező megállapodással megszerzett ingatlanok a visszaboocsátása ötszázalékos illeték alá esik. (Közig. bír. 6269/1937. P.)

14. Ha az ingatlan állagának és hasznélvezetének megszerzése külön

okirattal történt, az illeték mindkét szerzés után követelhető. (Közig. bir. 18138/1936. P.)

15. Az illeték nyilvántartásba vételének nincs helye akkor, ha az ajándékozó magának csak a lakás szolgalmát és eltartást kötött ki. (Közig. bir. 10110/1936. P.)

16. A többátvétel megállapításánál tekintetbe veendő, hogy az örökbefogadáskor fennálló házasságból származó törvényes gyermekeket megillető kötelelő rész meghatározásánál az örökbefogadott gyermek számításán kívül hagyandó. (Közig. bir. 9250/1936. P.)

17. Ha az örökös hozományi és közszerzeményi igényének kielégítésül a hagyatékhöz nem tartozó ingókat kapott, akkor az ingóveteli illeték követelhető. (Közig. bir. 4822/1937. P.)

18. Az ingatlanvételi jogügyletet foganatba mentnek kell tekinteni, ha a vevő az eladó által a lakások bérlői ellen folyamatba tett kilakoltatási pereket tovább folytatja. (Közig. bir. 9014/1936. P.)

19. A hagyatéknak átadása előtt az örökhagyó tartozásai fejében elárve-rezett ingatlan után még az 1,5 %-os ingyenes ingatlan átruházási illeték sem követelhető. (Közig. bir. 20068/1935. P.)

20. A kegyúri terheknek az 1920. évi XXXIV. t. c. 33. §-a szerint kiszámított összege a hagyatékból teherként levonandó. (Közig. bir. 17065/1935. P.)

21. Az illeték visszatérítését a bíróságnak a szerződés eredeti érvénytelenségét kimondó ítéletének meghozatalától számított egy éven belül lehet kérni. (Közig. bir. 9303/1936. P.)

22. Az a körülmény, hogy a vétel tárgyául szolgált félingatlanrészben az egész ingatlanon fekvő két ház közül a kisebb bérjövédelmet hozó ház fekszik, az egész ingatlan egységes házbérjövédelve alapján helyesen megállapított törvényszerű legkisebb értékének illetékkiszabási alapul vett felerésze helyett a kisebb bérjövédelem arányában való megosztására törvényes alapot nem nyújt. (Közig. bir. 4999/1935. P.)

23. A hagyatéki leltározás kérésére jogosított hitelezőtől a leltárilletéke nem követelhető. (Közig. bir. 8875/1936. P.)

24. Az átruházott ingatlanon az átruházó javára történt jelzálogjogi biztosítás az ill. díj. 16. tételének D. ii./ pontja alapján akkor is illetékmentes, ha a jelzálogjog bekebelezését külön okirathat kötötték ki. (Közig. bir. 17185/1935. P.)